

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

Bakalářská diplomová práce

Analýza zájmu studia japonštiny a čínštiny na gymnáziích v Olomouckém kraji

The analysis of interest in Japanese, Chinese language studies in high schools in the
Olomouc region

Olomouc 2015

Karolina Kavíková
Čínská filologie
Vedoucí práce: Mgr. Martina Rysová

Kopie zadání diplomové práce

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškeré použité zdroje.

V Olomouci 4.5.2015

.....
podpis

Anotace

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda mají gymnázia v Olomouckém kraji zájem o studium čínštiny a japonštiny. Dotazníkové šetření bylo provedeno mezi studenty třetích ročníků, názor vedení školy jsem získala pomocí přímých otázek. Výzkumu se zúčastnilo 124 studentů z různě zaměřených gymnázií a 10 ředitelů škol. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že studenti upřednostňují výuku japonštiny, i když jen s nepatrnou převahou nad čínštinou.

Součástí práce jsou grafy a tabulky pro lepší přehlednost a zobrazení výsledků výzkumu. V příloze je zařazen dotazník v plném znění a otázky určené pro ředitele škol a Konfuciovu akademii.

Klíčová slova: výuka čínštiny, výuka japonštiny, Olomoucký kraj, gymnázia.

Poděkování

Tímto bych chtěla velmi poděkovat vedoucí mé práce Mgr. Martině Rysové za její cenné rady a odborné vedení. Za její čas věnovaný této práci a trpělivost, se kterou mi radila při vypracovávání mé bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat Karolíně Gajdůškové za její ochotu a čas při vytváření rozhovoru s její osobou. Dále všem ředitelům gymnázií, kteří mi věnovali svůj čas a také všem studentům, kteří se podíleli na mém výzkumu. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za jejich plnou podporu.

Obsah

Seznam grafů	7
Seznam tabulek	8
Seznam zkratk	9
1 Úvod	10
1.1 Stanovení hypotéz	11
2 Metody a materiály	13
2.1 Výzkumný vzorek	13
2.2 Použité metody	14
2.3 Použité materiály a literatura	16
3 Faktory ovlivňující zavedení výuky čínštiny a japonštiny na školách	17
3.1 Rámcový vzdělávací program	17
3.2 Problematika pracovního uplatnění	18
3.3 Motivace	19
3.3.1 Vnitřní a vnější motivace	20
3.4 Výuka čínštiny v zahraničí	21
4 Výsledky průzkumu: Ředitelé	23
5 Výsledky průzkumu: Konfuciova akademie	26
6 Výsledky průzkumu: Studenti gymnázií	27
6.1 Obecná charakteristika	28
6.2 Motivace	31
6.3 Vysoká škola	42
7 Závěr	47
Summary	50
Použitá literatura	51
Seznam elektronických pramenů	52
Seznam příloh	54
Příloha 1	55
Příloha 2	61
Příloha 3	62

Seznam grafů

Graf 1: Odpovědi ředitelů gymnázií.....	25
Graf 2: Důvody ředitelů k zařazení výuky čínštiny a japonštiny.....	26
Graf 3: Zaměření gymnázií.....	28
Graf 4: Druhý cizí jazyk vybraný studenty.....	30
Graf 5: Přehled nabídky jazyků podle zaměření gymnázií.....	30
Graf 6: Jazyky, které by studenti uvítali.....	31
Graf 7: Baví tě studium cizích jazyků?	32
Graf 8: Motivace při studiu.....	35
Graf 9: Zájem o výuku čínštiny při vysoké vnitřní motivaci.....	36
Graf 10: Zájem o výuku japonštiny při vysoké vnitřní motivaci.....	36
Graf 11: Důvody ke studiu japonštiny	40
Graf 12: Důvody ke studiu čínštiny	40
Graf 13: Využití jazyků při hledání práce	42
Graf 14: Studium čínštiny/ japonštiny na VŠ	43
Graf 15: Preferovaná města ke studiu	45

Seznam tabulek

Tabulka 1: Znaky vnitřní a vnější motivace	21
Tabulka 2: Výuka japonštiny na školách.....	37
Tabulka 3: Výuka čínštiny na školách	37
Tabulka 4: Forma výuky čínštiny	38
Tabulka 5: Forma výuky japonštiny.....	38
Tabulka 6: Zaměření VŠ, kam studenti plánují jít	44
Tabulka 7: Budoucí povolání.....	46

Seznam zkratk

RVP Rámcový vzdělávací program

SOU Střední odborné učiliště

SOŠ Střední odborná škola

VŠ Vysoká škola

USA Spojené státy americké

HN Hospodářské noviny

1 Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat analýzou zájmu o studium čínského a japonského jazyka na gymnáziích v Olomouckém kraji. Výuka cizích jazyků přináší člověku spoustu výhod. Jak v oblasti osobní, tak i v oblasti pracovní, kde znalost jazyků je nesporným pozitivem. Důležitost učit se cizí jazyky dnes už snad nikdo nezpochybňuje. V českém vzdělávacím systému má výuka cizích jazyků své pevné místo a je neodmyslitelnou součástí každodenního života studenta. Nejrozšířenějším jazykem vyučovaným na školách v České republice je angličtina, s malým odstupem za ní němčina, pořadí uzavírá francouzština (Breton 2007, s. 46).

Čínský jazyk je co do počtu rodilých mluvčích na prvním místě na světě (Breton 2007, s. 37) a na druhém místě jako nejrozšířenější úřední jazyk (Breton 2007, s. 23). Japonština se řadí na deváté místo mezi světové jazyky co do počtu rodilých mluvčích a má okolo sto dvaceti milionů mluvčích (Comrie et al. 2007, s. 54).

Cílem mé práce bylo zjistit, zda jsou ředitelé gymnázií ochotni čínský a japonský jazyk zařadit do svého učebního plánu. Druhý cíl práce je zaměřen na žáky a jejich zájem o učení se novým jazykům, jak vysoký a jestli vůbec nějaký zájem čínštinu nebo japonštinu projevují. Dvěma klíčovými momenty ovlivňujícími zahájení výuky dvou asijských jazyků je zájem studentů, ochota a čas ředitelů začít realizovat věci nezbytné k zavedení nových předmětů na jejich škole.

Svou bakalářskou práci jsem rozdělila na dvě části, část teoretickou a část praktickou. V teoretické části bakalářské práce objasním na základě odborné literatury pojmy motivace, klasifikace motivace, druhy teorií motivace, druhy motivačních faktorů, spojitost mezi motivací a studiem žáka a také se budu podrobněji zabývat rámcovým vzdělávacím programem, a tím, jak může ovlivnit zařazení japonštiny a čínštiny do osnov gymnázií.

Praktický oddíl je stěžejní část mé práce. Pomocí dotazníkového šetření v třetích ročnících na gymnáziích v Olomouckém kraji bude zjištěno, jak vysoce jsou žáci motivováni ke studiu čínského a japonského jazyka, jestli projevují zájem o otevření kurzu, nepovinného semináře či volitelného předmětu.

Analýza zájmu bude provedena pomocí rozhovoru také mezi řediteli gymnázií. Odpovědi na otázky budou klíčové pro další možný rozvoj výuky čínštiny a japonštiny na gymnáziích v Olomouckém kraji.

1.1 Stanovení hypotéz

Ve výzkumu bylo stanoveno šest následujících hypotéz.

Hypotéza č. 1

Gymnazisté studující na jazykově zaměřeném gymnáziu budou mít zájem studovat jako další jazyk čínštinu a japonštinu.

Předpokládám, že studenti jazykových gymnázií mají větší motivaci, nadání na studium jazyka a přivítají rozšíření nabídky školy o další světově významné jazyky, jakými jsou čínština a japonština.

Hypotéza č. 2

Studium cizích jazyků obecně žáky baví.

Primárně myslíme a píšeme naším mateřským jazykem, to je samozřejmé. Jelikož se svět globalizuje a my máme možnost komunikovat s lidmi na opačné straně zeměkoule je učení se cizích jazyků nezbytné. Dalším z důvodů je náš osobní rozvoj, obohacení kulturních obzorů (Breton 2007, s. 8). V neposlední řadě má znalost cizích jazyků stále větší uplatnění v zaměstnání.

Hypotéza č. 3

Jestliže žáci odpovědí, že se čínštinu chtějí ve škole učit, jejich nejčastější zdůvodnění bude vidina jisté, kvalitní práce.

Tato hypotéza vychází z předpokladu, že hodnota zaměstnance na trhu práce vzroste, jestliže umí jazyk, který neovládá v České republice vysoký počet lidí. Zároveň obchodní vztahy České republiky a Číny jsou pro naši zemi velmi důležité, jak dokládají informace zveřejněné na stránkách Ministerstva zahraničních věcí České republiky: „*Dynamicky se rozvíjející hospodářská spolupráce je dlouhodobě těžištěm současných česko-čínských vztahů. Čína je čtvrtým nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR a dokonce druhým největším dovozcem*“ (www.mzv.cz).

Hypotéza č. 4

U žáků, kteří u otázky „Kdo tě nejvíc motivuje při studiu jazyka?“ odpoví „já sám“, tedy je u nich silná vnitřní motivace, předpokládám, že budou chtít otevření výuky čínského a japonského jazyka na své škole.

Tato hypotéza vychází z poznatků psychologie o vnitřní motivaci. Hrabal píše o vnitřní motivaci takto: *„Vnitřní motivace plyne převážně z poznávacích potřeb, bývá považována za kvalitnější a stálejší než motivace vnější. Činnost sama uspokojuje danou potřebu“* (Hrabal et al. 1984, s. 28). Lokša a Lokšová doplňují tuto definici. *„Tento typ motivace je pokládán za spontánnější, pružnější a tvořivější“* (Lokšová a Lokša 1999, s. 15). Z toho usuzují, že žák, který vnitřní motivaci má, se chce učit novým věcem, získávat nové poznatky a tudíž je pro otevření nového vyučujícího předmětu.

Hypotéza č. 5

U žáků, kteří si zvolí zaměření na VŠ medicínu a farmacii, předpokládám, že nebudou chtít otevření výuky japonského a čínského jazyka.

Tato hypotéza vychází z toho, že jak cizojazyčné materiály, tak odborné učebnice v medicíně a farmacii a také dorozumívání v mezinárodní praxi je téměř vždy v anglickém jazyce. Proto studenti hlásící se na medicínu či farmacii budou dávat přednost intenzivnímu studiu anglického jazyka před učením jazyka nového, v našem případě japonského a čínského.

Hypotéza č. 6

Pokud by ředitelé gymnázií, kde se japonština a čínština nevyučuje, měli zájem o výuku těchto jazyků, předpokládám, že budou chtít financovat náklady spojené s výukou.

Hypotézy vychází z předpokladu, že ředitelé gymnázií budou chtít zavedením výuky čínštiny a japonštiny zvednout prestiž školy, odlišit se od ostatních gymnázií a přilákat studenty na školu. Počet absolventů 9 tříd základních škol v Olomouckém kraji je menší než počet míst nabízených středními školami. Což dokazuje i výroční zpráva z krajského úřadu Olomouckého kraje. Počet žáků, kteří ukončili povinnou devítiletou školní docházku ve školním roce 2013/2014 na základní škole je 4420.

Celkový počet míst, které nabízí všechny střední školy v kraji, tedy jak gymnázia, tak SOU a SOŠ, je 7179. Nabídka převyšuje poptávku a je tedy předpoklad, že ředitelé se budou snažit zviditelnit své gymnázium a nabídnout studentům zdarma výuku dvou asijských jazyků (www.kr-olomoucky.cz).

2 Metody a materiály

Tato bakalářská práce zkoumá zájem studentů a vedení škol o japonský nebo čínský jazyk. V teoretické části se proto zabývám pojmy, které se zájmem o otevření těchto jazyků souvisí, jako je motivace, rámcový vzdělávací program a pracovní uplatnění na trhu.

Jeden ze dvou hlavních cílů bakalářské práce je získání důležitých informací od ředitelů a ředitelky devatenácti gymnázií v kraji, zda čínský a japonský jazyk chtějí zařadit do seznamů vyučovacích předmětů na škole. Stejně jako studentů se i vedení školy ptám na to, jakou formou by podle nich bylo nejvhodnější jazyky začlenit do osnov školy, zjišťuji možný způsob financování a časový rozsah výuky.

Druhým hlavním cílem praktického oddílu mé bakalářské práce je zjistit, zda se studenti gymnázií v Olomouckém kraji chtějí učit nové cizí jazyky, konkrétně tedy čínštinu a japonštinu. V menší míře se pak zaměřuji na důvody výběru výuky těchto asijských jazyků, formu jejich výuky, dále na zdroje motivace ke studiu jazyka, budoucí plány studentů ve výběru vysoké školy a zaměstnání, kterému by se chtěli v budoucnu věnovat a možnou souvislost práce a znalosti jazyků.

2.1 Výzkumný vzorek

Výzkumné vzorky jsou dva a liší se formou metody na nich použitá. Oslovila jsem devatenáct gymnázií z Olomouckého kraje, čtrnáct gymnázií, jejímž zřizovatelem je kraj, tři gymnázia, jež spadají pod obec a dvě církevní gymnázia. Soukromá gymnázia jsem do svého výzkumu nezahrnovala. Studenti tvoří první vzorek. Skupiny pro mou práci jsou předem dány jako třídní kolektivy. Z tohoto vzorku devatenácti škol jsem k metodě dotazníku vybrala studenty třetích ročníků. Studenti v tomto věku začínají přemýšlet o studiu na vysoké škole. Do této doby mají všichni stejné předměty, na mnoha školách si mohou vybrat z volitelných seminářů, začínají si vybírat předměty na maturitní zkoušku, porozhlížet se po vysokých školách, rozmyslet budoucí

směrování a zaměstnání. Pro ověření funkčnosti sestaveného dotazníku jsem si vybrala jednu třídu rovněž třetí ročník. Na tomto malém vzorku respondentů, konkrétně na 28 studentech jsem si ověřila, že otázky jsou pro ně srozumitelné, přímočaré, struktura dotazníku pochopitelná a data takto získaná relevantní, a zda se volbou a formulací otázek podařilo přimět respondenty odpovídat v souladu s cílem výzkumu. Po předvýzkumné administraci dotazníku jsem provedla podle výsledků mírné úpravy a změny ve formulacích otázek. Po tomto ověření dotazníku následovala administrace dotazníků všem respondentům.

Celkem se mi podařilo získat 124 dotazníků od studentů třetích ročníků gymnázií v Olomouckém kraji. Mezi 124 studenty bylo 75 dívek a 49 chlapců. U elektronického dotazníku, který jsem původně použila, je nebezpečí nízké návratnosti, což se mi potvrdilo. Elektronický dotazník mi poslalo zpět vyplněný ze 124 studentů 23 dívek a pouze 5 chlapců. Musela jsem tedy dotazníky distribuovat přímo studentům v tištěné podobě, návratnost pak byla sto procentní.

2.2 Použité metody

Pro svou práci jsem jako první metodu použila dotazníkové šetření, plné znění dotazníku je přílohou práce. Je-li dotazník správně sestaven, je velmi vhodnou metodou a považuje se za ekonomický výzkumný nástroj, jelikož umožňuje v krátkém, časovém úseku získat od velkého počtu lidí velké množství informací (Gavora 2000, s. 99). Disman ve své knize *Jak se vyrábí sociologická znalost* potvrzuje slova Gavory o efektivní metodě dotazníku a dodává k tomu, že náklady jak na vytvoření, tak na distribuci jsou velmi nízké a anonymita je zaručena. Připojuje i negativa dotazníku např. velmi nízkou návratnost, dotazovaný může některé otázky přeskočit nebo neodpovědět. S jistotou na rozdíl od rozhovoru také nevíme, kdo otázky zodpověděl. Není jisté, jestli se na odpovědích nepodílelo více lidí, v případě mého dotazníkového šetření rodiče či prarodiče studentů (Disman 2000, s. 141). Disman vyzdvihuje jako největší problém nízkou návratnost dotazníku, přičemž takto snížený vzorek zkoumaných má za následek jiné výsledky než ty, které by se dostavily ze vzorku, který reprezentuje zkoumanou populaci. Řešení při malé návratnosti dotazníků je jít osobně dotazník distribuovat (Disman 2000, s. 142).

Já jsem dotazník rozeslala nejdříve elektronicky a požádala ředitele gymnázií, jestli by byli tak ochotní, předali dotazník dál pedagogům a ti motivovali studenty k jeho vyplnění. Většina ředitelů, kteří mi odpověděli, napsali, že udělají vše proto, aby se mi vrátil dotazník vyplněný, ale že mi nemohou nezaručit, že žáci dotazník opravdu vyplní.

Při vytváření otázek do dotazníků jsem se některým jevům vyhnula úplně a některé jevy jsem naopak v sestavování dotazníku uplatnila. Jevy, které by se neměly vyskytnout v dotazníkových otázkách, jsou výrazy jako „někdy“, „obvykle“, „několik“ (respondenti si tyto výrazy vykládají rozdílně) (Gavora 2000, s. 100). Dále není vhodné používat dvojité otázky (např. Považuješ čínštinu a japonštinu za důležitý světový jazyk?), správně se má otázka ptát pouze na jednu věc a v neposlední řadě neužívat záporné výrazy, které jsou snadno k přehlédnutí.

Snažila jsem se otázky tvořit smysluplné, jednoduché, jednoznačné a hlavně nepředpojaté (např. Určitě jste slyšeli o ekonomickém rozmachu Číny, že?). Problém může nastat ve chvíli, kdy je otázka kontroverzní nebo když by odpověď respondenta uvedla ve špatném světle, tzn., odpoví tak, jak se očekává nikoliv podle pravdy, navzdory tomu, že je dotazník anonymní (Gavora 2000, s. 101).

Po úvodních rozhovorech se studenty a vyučujícími na gymnáziích jsem dotazníkovou metodu vyhodnotila jako nejvhodnější. Studenti shodně vyzdvihli především její anonymitu, možnost písemných odpovědí a rozhodování se pro odpověď v delším časovém úseku.

Druhou použitou metodou je rozhovor vedený s řediteli gymnázií. Ředitelé nejprve dostali seznam otázek k prostudování a promyšlení odpovědí.

Při sestavování dotazníku jsem použila otázky dvojího druhu:

1. otevřené (nestrukturované) - Proč se učíš německy/ francouzsky / anglicky?

2. uzavřené (strukturované) - Baví Tě cizí jazyk/jazyky? (Hodící se zakřížkuj.)

O Ano, velmi. O Ano. O Nevím. O Spíš ne. O Vůbec ne.

U otevřených otázek mají respondenti prostor vyjádřit svůj vlastní názor, svými slovy ho formulovat a určit si sami rozsah odpovědi. Tyto otázky však předpokládají vysokou ochotu respondentů spolupracovat. Jsou také o něco náročnější na časový prostor, který je nutný k jejich plnému zodpovězení a na trpělivost respondenta. V tomto případě jsem spoléhala na spolupráci s vyučujícími na každém gymnáziu. Naopak uzavřené otázky s možností volby např. ano, ne, nevím nebo s možností výběru ze škálových položek jsou méně časově náročné při odpovědích a snadněji vyplnitelné i pro respondenta.

2.3 Použité materiály a literatura

V úvodu se zmiňuji obecně o japonštině a čínštině, v této oblasti mi posloužily dva atlasy jazyků od R. Bretona a B. Comrieho a kol.

V teoretické části jsem čerpala jak z internetových zdrojů, kde jsem vyhledávala plné znění Rámcového vzdělávacího programu, tak z knih, které se věnují motivaci a pracovnímu uplatnění. Použila jsem knihu od Lokšových *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*, dále od M. Kadlece *Co potřebují absolventi škol pro uplatnění na trhu práce*. V kapitole pracovní uplatnění jsem využila dvou knih zaměřujících se na ekonomiky a celkový přehled států, *Moderní Čína* od Britannicy a od Z. Stuchlíkové *Japonská ekonomika ve 21. století: trendy a problémy*. V těchto knihách jsem hledala stav ekonomiky Japonska a Číny, obchodní vztahy s Českou republikou a s tím související nabídku pracovních míst.

V první fázi přípravy na bakalářskou práci jsem vypracovávala dotazník. Bylo použito dvou základních knih, od M. Dismana *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele* a od P. Gavory *Úvod do pedagogického výzkumu*. Obecné informace o dotazníku, výhody a nevýhody dotazníku, rady, pravidla, čemu se vyvarovat, co naopak použít, to vše je obsaženo v těchto dvou knihách, ze kterých jsem čerpala.

3 Faktory ovlivňující zavedení výuky čínštiny a japonštiny na školách

3.1 Rámcový vzdělávací program

„Na státní úrovni jsou zpracovávány rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé obory vzdělání. Tyto programové dokumenty konkretizují obecné cíle vzdělávání, specifikují klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezují věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy, charakterizují očekávané výsledky vzdělávání a stanovují rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů. Na základě rámcových vzdělávacích programů a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy“ (www.msmt.cz).

Rámcový vzdělávací program dále jen RVP v první řadě určí standardní úroveň, které musí školy a studenti dosáhnout. RVP také vymezuje úroveň dosaženého učiva, množství informací, které musí po absolvování žáci znát. V obsahu RVP najdeme cíle a pojetí vzdělávání, najdeme zde přesné určení schopností a dovedností, jimiž by měl student gymnázia disponovat. V části C v páté kapitole začíná klíčová část mé bakalářské práce nazvaná Vzdělávací oblast. Pro gymnázia je tato oblast dále rozdělena na 8 vzdělávacích oblastí (www.msmt.cz).

Já se zaměřím na první oblast a tou je *Jazyk a jazyková komunikace*, konkrétně druhý cizí jazyk. V RVP se konstatuje, že jazyk je důležitý pro žáky čím dál více, jelikož se svět globalizuje, mládež se dostává častěji do kontaktu s protějšky hovořící jinou řečí než je náš mateřský jazyk čeština, a je zde potřeba s protějšky komunikovat o běžných tématech. Další výhodou při osvojení cizího jazyka je větší výběr získání informací, žáci nejsou omezeni na česká média či literaturu. Znalost cizího jazyka pomáhá lépe poznat kulturní bohatství národa jeho zvyky a tradice (www.msmt.cz).

Povinná úroveň, které musí student u druhého cizího jazyka dosáhnout je B1. Úroveň B1 je definována podle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*, Společný evropský referenční rámec pro jazyky byl sepsán a vydán vydavatelstvím Univerzity Palackého v Olomouci. Úroveň B1 je nazvána „samostatný uživatel“, znamená to, že žák se dokáže jednoduše vyjádřit jak písemně tak ústně. Umí hovořit

o nenáročných tématech, které s ním úzce souvisí, jako je cestování, záliby, rodina či počasí. Cizí jazyk umí použít i při cestování, problémech či situacích, které mohou nastat v dané zemi (www.msmt.cz). Lektorka Karolína Gajdušková vyučující již druhým rokem čínštinu na gymnáziích v Olomouckém kraji odpovídá na otázku, na jakou úroveň se student po roce učení čínštiny dostane: *„Odpověď je složitá, je to velice individuální, záleží na nadání žáka na jazyky, na jeho aktivitě, domácí přípravě. Nelze tedy jednotně říci, na jakou úroveň se studenti dostanou. Například v Prostějově je výuka ztížena tím, že na začátku každého školního roku přijdou noví studenti, smíchají se se studenty, kteří již rok absolvovali, a tedy nezbyvá mi nic jiného, než začít od začátku. Z toho vyplývá, že studenti, kteří mají rok čínštiny za sebou, musí začínat od začátku. Popravdě bych řekla, že to zase tolik nevadí, protože žáci toho hodně zapomínají a zopakovat si základy není nikdy na škodu“*.

3.2 Problematika pracovního uplatnění

„Příprava studentů pro uplatnění na trhu práce je jedním ze základních cílů terciárního vzdělávání“ (Novotná 2013, s. 12). Kvalitní uplatnění žene studenty za výbornými výsledky, které jim mohou pomoci dostat se na prestižní vysokou školu. Mimoškolní aktivity, které vypadají dobře v životopise, soutěže, ve kterých studenti vyniknou a dostanou diplom, kroužky a doučování, kterými si rozšiřují získané znalosti či dohání, čemu ve škole neporozuměli, kurzy, kterými se připravují na přijímací řízení na vysoké školy a v neposlední řadě výuka výjimečných jazyků.

Mluvíme-li o uplatnění na trhu práce, jedním z důležitých pojmů jsou *„kvalifikační požadavky“* (Kadlec et al. 2000, s. 7). Mezi hlavní patří ochota a připravenost se učit, práce s informacemi, schopnost práce s informačními technologiemi a jazyková vybavenost. *„Na prvním místě mezi požadavky zaměstnavatelů na absolventy VŠ (podle názorů pracovníků personálních agentur) je znalost cizích jazyků“* (Kadlec et al. 2000, s. 39).

Čína do druhé poloviny dvacátého století nehrála ve světovém ekonomickém měřítku téměř žádnou roli, od konce sedmdesátých let se dokázala rychle zkoncentrovat a dostat se na přední příčky světového obchodu a stát se dominantním hráčem. Zásadní pro náš pracovní trh jsou rozšiřující se kontakty Číny s mezinárodní ekonomikou (Moderní Čína 2008). To vše souvisí i s naším domácím trhem práce, pracovními

nabídkami a uplatněním se na trhu. I když je Čína pro nás geograficky vzdálená, musíme myslet na to, že svět se neustále globalizuje.

Přestože se v poslední době mluví o Číně jako o rostoucím ekonomickém trhu a také o tom, jak Čína v budoucnu bude mít světovou nadvládu v oblasti ekonomie a politického vlivu, nesmíme zapomínat na jednu z nejdynamičtěji rozvíjejících se ekonomik světa, kterou je právě ekonomika japonská. *„Japonská ekonomika patří mezi vyspělé, vysoce inovativní ekonomiky na pokročilém stupni ekonomického vývoje. Je třetí největší ekonomikou světa dle objemu celkového produktu“* (Stuchlíková 2014, s. 113). Na druhou stranu i ekonomika Japonska se potýká čas od času s vážnými problémy, a těmi jsou přírodní katastrofy, které brzdí ekonomický růst. Tyto přírodní vlivy mají výrazný negativní dopad na ekonomiku, mnoho let po těchto katastrofách se v zemi postupně rekonstruuje narušená infrastruktura, obnovuje příliv zahraničních turistů a opět se Japonsko dostává na pozici, ve které bylo (Stuchlíková 2014, s. 109). Příkladem je zemětřesení a následné vlny tsunami z roku 2011, které postihly zemi a vedly k zasažení jaderné elektrárny Fukušima (Stuchlíková 2014, s. 102).

Nejenže Japonsko je významným ekonomickým hráčem na světovém poli, ale nezaostává v číslech ani v České republice. *„Japonských firem působících u nás je téměř 200, jsou to firmy výrobní, nevýrobní či výzkumné ústavy atd. Japonské firmy u nás vytvořili 44 tisíc pracovních míst, přímé investice z Japonska dosahují 55,8 miliard českých korun“* (www.nihonshokokai.cz). Tyto informace uvádí na své webové stránce Japonská komora obchodu a průmyslu v České republice.

3.3 Motivace

Motivace je hnací motor všech lidských činností. Motivace nás žene kupředu, vyzkoušet nové věci, získat nové zážitky, zkušenosti, znalosti. Bez motivace ať už vnitřní nebo vnější, se student nepřihlásí na střední školu, nezačne se sám aktivně učit a vzdělávat. K přihlášení se do kurzu či semináře čínského nebo japonského jazyka na gymnáziu je potřeba velká dávka motivace. Proto si v následující kapitole krátce objasním co to motivace je, její dělení na vnitřní a vnější.

Základem pro nás je, jak definuje motivaci psychologie „*proces řídicí síly odpovědné za zahájení, usměrňování, udržování a energetizaci zacíleného chování....síly mohou být fyziologické.....nebo psychologické*“ (Hartl 2004, s. 141). Pro naše účely se ale nejlépe hodí vymezení termínu motivace z hlediska pedagogického, jak ho vymezili Lokšovi ve své publikaci „... *je účinným prostředkem zvyšování učebních výkonů i řešení mnoha školních obtíží, ale je třeba si uvědomit, že zasahuje celou osobnost žáka, všechny její složky a funkce....pozitivní motivace učební činnosti žáka je důležitou, pokud ne přímo zásadní podmínkou pro jeho školní úspěšnost*“ (Lokšová a Lokša 1999, s. 9).

Pokud je dítě ve studiu úspěšné, studium ho baví, jeho sebedůvěra roste a motivace se prohlubuje. Mezi úspěšným studiem a motivací existuje velmi úzká spojitost (Lokšová a Lokša 1999, s. 10).

Motivace se z hlediska teoretického řadí do hypotetických konstrukcí. Velmi zjednodušeně řečeno to znamená, že motivace fyzicky neexistuje, je něco, na co si nemůžeme sáhnout, stejně jako pojmy láska, potřeba, odpor aj. Motivace stejně jako tyto pojmy je problém vymezit, definovat a určit v jaké míře se vyskytují. Motivace je extrémně důležitým prvkem ke studiu obecně a neméně podstatná je i k náročnému studiu jazyka čínského a japonského.

3.3.1 Vnitřní a vnější motivace

O vnitřní motivaci píše Hrabal srozumitelně. „*Vnitřní motivace plyne převážně z poznávacích potřeb, bývá považována za kvalitnější a stálější než motivace vnější. Činnost sama uspokojuje danou potřebu*“ (Hrabal et al. 1984, s. 28). Lokšová a Lokša doplňují Hrabala s tím že: „*člověk vykonává určitou činnost jen kvůli ní samé, neočekává žádné vnější okolnosti jako např. pochvala, odměna, uznání. Tento typ motivace je pokládán za spontánnější, pružnější a tvořivější*“ (Lokšová a Lokša 1999, s. 15).

Pro lepší pochopení rozdílů mezi vnitřní a vnější motivací je zde tabulka *Znaky vnitřní a vnější motivace* (Lokšová a Lokša 1999, s. 17).

Tabulka 1: Znaky vnitřní a vnější motivace

Vnitřní motivační orientace	Vnější motivační orientace
Učení motivované zájmem a zvědavostí	Učení motivované snahou získat dobré známky
Snaha pracovat pro svoje vlastní uspokojení	Snaha pracovat na pro uspokojení učitele nebo rodiče
Preference nových a flexibilních činností	Upřednostňování lehkých a jednoduchých činností
Snaha pracovat samostatně a nezávisle	Závislost na pomoci učitele
Preferování vnitřních kritérií úspěchu a neúspěchu v práci	Orientace na vnější kritéria posouzení výsledků

Zdroj: Lokšová a Lokša 1999, s. 17

Učitel je ten, kdo určuje a uplatňuje vnější i vnitřní motivaci při vyučování, jelikož motivace je pro výuku a pozitivní rozvoj osobnosti žáků klíčová. Nejprve si určí cíl a obsah vyučování a poté tomu přizpůsobí motivaci. Jedním z prvořadých cílů výchovy a vzdělání je formulovat a rozvíjet především vnitřní motivaci žáků k učení jako formě seberealizace (Lokšová a Lokša 1999, s. 9).

Motivace chování člověka může vycházet:

- z převážně z vnitřních pohnutek, vnitřních potřeb;
- z převážně z vnějšího popudu (často označované jako incentiva) (Lokšová a Lokša 1999, s. 12).

3.4 Výuka čínštiny v zahraničí

Mé vlastní šetření o zájmu o výuku čínštiny a japonštiny se omezilo na Českou republiku, konkrétně na Olomoucký kraj. Je zjevné, že u nás tyto jazyky nepatří mezi tradiční volitelné cizí jazyky na středních školách. Není tomu tak v zahraničí, např. ve Švédsku si začínají uvědomovat, jak zásadní pro jejich čínsko-švédskou spolupráci mohou být vystudovaní čínští překladatelé, učitelé aj. Ve Spojených státech amerických a v sousedním Německu je již výuka čínštiny na středních školách rozšířena. V USA to může být způsobeno čínským programem, který se snaží vysílat čínské učitelé do celého světa, ale i tím, že v USA je výrazná čínská menšinová populace.

V článku *Foreign languages fade in class – except Chinese* v The New York Times z roku 2010 píše o fenoménu na školách v USA. Jak název napovídá: cizí jazyky mizí ze tříd — kromě čínštiny. Hlavním z důvodů, proč je čínština na výsluní je, že čínská vláda posílá své čínské učitele do celého světa a platí jim část platu. O zbytek se musí sice postarat školy samy, ale i tak je to pro ně velmi výhodná nabídka. Na střední škole v Clevelandu v Ohiu začali v roce 2007 s dvaceti studenty a po třech letech se stav navýšil na osmdesát. Stejně tak rostou čísla po celé zemi, z jednoho procenta na čtyři procenta se dostala čínština jako nabízený cizí jazyk na školách (Dillon 2010).

Podle časopisu ChinaDaily bude americkým školám poskytnuto více čínských učitelů. Program začal v roce 2007, do spolupráce je angažována i čínská Konfuciova akademie, která financuje část nákladů na čínské učitele. Poptávka po rodilých mluvčích je větší než nabídka, důvody jsou zřejmé. V USA je málo aprobovaných učitelů čínského jazyka. Článek uvádí, že například v Arizoně, jižní Karolíně a Louisianě mají vždy dva své americké učitele čínštiny. I rodilí mluvčí si pochvalují spolupráci a vyzdvihují americké studenty za jejich kreativitu, entuziasmus a schopnost se rychle učit (Wei 2013).

Švédský ministr školství prohlašuje, že Čína bude z ekonomického hlediska důležitější než Francie a Španělsko, francouzština a španělština jsou jazyky, které mají švédští studenti na výběr. Švédský ministr chce proto čínský jazyk zařadit jako třetí volbu cizího jazyka na školách. Ministr školství říká, že i kdyby nyní začalo Švédsko s výukou čínštiny ve školách, potrvá deset až patnáct let než se vytvoří studijní plány a kvalifikují učitelé (Kim 2011).

Velmi rozšířená výuka čínštiny na gymnáziích je v Německu, konkrétně v hlavním městě Berlín. Na deseti gymnáziích v Berlíně se čínština vyučuje (www.gymnasium-berlin.net).

4 Výsledky průzkumu: Ředitelé

V druhé, praktické části, podrobně rozebírám a analyzuji pomocí grafů a tabulek odpovědi vedení školy, Konfuciovy akademie a studentů 3. ročníků gymnázií. Podle těchto tří skupin respondentů jsem rozdělila praktickou část na tři oddíly: ředitelé, Konfuciova akademie a studenti.

Ředitelé gymnázií jsou výzkumný vzorek číslo jedna v mém výzkumu. Jsem si vědoma důležitosti vedení škol v projektu takového rozsahu. Proto jsem oslovila přímo ředitele škol a zeptala se na jejich názor na zavedení výuky čínštiny či japonštiny na jejich gymnáziích. I přes hypoteticky velký zájem studentů, kdyby ze strany ředitelů nebyla žádná odezva a pochopení, tak by se nemohla žádná výuka uskutečnit.

Z celkového počtu 19 oslovených ředitelů škol mi odpovědělo 10, z nich 8 odpovědělo na mé otázky. Jedna paní ředitelka mi odpověděla, cituji: „...*žádostí o vyplnění dotazníku dostáváme každý týden několik a nelze všem vyhovět*“, pan ředitel Reálného gymnázia a základní školy města Prostějov mi odepsal, znovu cituji: „*vzhledem k zaměření naší školy na přírodní vědy s tímto jazykem nebudeme pracovat.*“ Tuto odpověď jsem akceptovala, nicméně později jsem zjistila od ředitelky Konfuciovy akademie, že na tomto gymnáziu čínštinu vyučují. Usuzuji tedy, že ředitel neměl čas nebo chuť se mého průzkumu účastnit.

Tři gymnázia potvrdila výuku čínštiny. Prvním je Gymnázium Zábřeh, kde výuka čínštiny probíhá od 2. pololetí letošního roku. Nabídka na výuku vzešla od absolventky vysoké školy Evy Kočkové, která kroužek vedla zdarma, ze začátku byla účast poměrně vysoká (15 studentů), ale v současné době je kroužek zrušen z důvodu malé účasti studentů. Druhé gymnázium s nově zavedenou výukou čínského jazyka je Gymnázium Čajkovského, kde se čínština vyučuje rovněž od 2. pololetí letošního roku. Ředitel školy, magistr Radek Čapka, objasňuje situaci kolem výuky: „*Škola žákům čínštinu nabízí napříč třídami, o intenzivnější formě a objemu zatím neuvažují vzhledem ke kapacitě školy a důrazu na jiné profílance*“. Lektorka, která na Čajkovského vyučuje, dodává: „*V Olomouci si chtějí nechat čas na rozmyšlenou, vzít v potaz budoucí účast studentů na hodinách a poslechnout si zpětnou odezvu studentů a rodičů*“. V neposlední řadě gymnázium, které reagovalo na mé dotazy a potvrdilo výuku čínského jazyka je Gymnázium Jiřího Wolkerova v Prostějově. Lektorka, která má hodiny čínštiny

na Gymnázium Čajkovského, vede výuku i na Gymnáziu Jiřího Wolker.

Probíhající výuku nám vyučující takto přibližuje: „*Výuka na obou školách probíhá jednou týdně po škole, vždy dvě vyučovací hodiny, tedy devadesát minut. Myslím, že tento čas není dostatečný. U cizích jazyků stejně jako u čínštiny je potřeba neustále opakovat slovíčka, výslovnost a tóny*“.

Popularitu čínštiny a její výuky lze vidět i z čerstvě publikovaného článku z března z tohoto roku, autor konkrétně zmiňuje obě gymnázia, na nichž Gajdůšková učí. Autor v článku vyzdvihuje důležitost Číny jako ekonomického gigantu a s tím související uplatnění na trhu práce a souhlasí se zavedením výuky čínštiny na již zmíněných gymnáziích (Kameníček 2015).

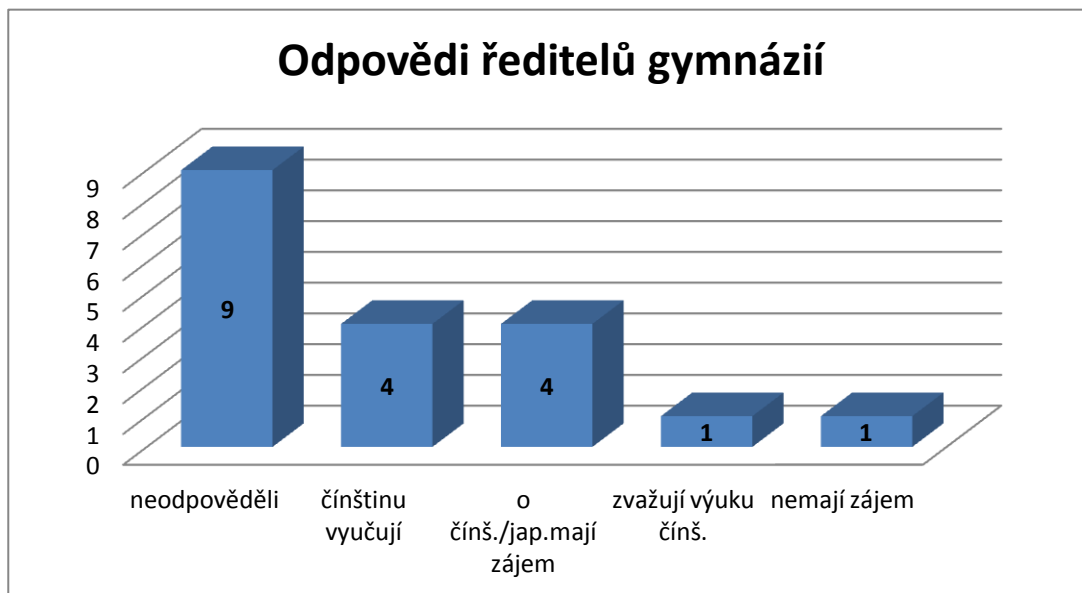
Církevní gymnázium německého řádu uvedlo, že čínštinu by možná chtěli, ale japonštinu ne. V teoretické rovině by čínština mohla být na škole formou kroužku, financování v případě zájmu studentů by vzala škola na sebe, pan ředitel se nebrání ani studentům magisterského studia jako novým vyučujícím.

Japonština se prozatím nevyučuje na žádném z devatenácti gymnázií v kraji. Bylo zjištěno z průzkumu, že čtyři gymnázia mají o zavedení výuky japonštiny a čínštiny zájem. Prvním z nich je Gymnázium Jana Opletala Litovel, zde preferují kroužek jako vhodnou formu výuky, financování ovšem podpořit nemohou, studenti by si výuku museli hradit sami nebo si najít sponzora. Vedení školy by uvítalo jak aprobovaného vyučujícího tak studenta vysoké školy, studujícího čínskou filologii. Další školou, která by měla zájem, je Základní škola a gymnázium města Konice. Čínštině a japonštině by dali prostor i jako nepovinnému předmětu, financování by škola vzala na sebe, ale muselo by se nasbírat minimálně 8 žáků v ročníku. Týdenní dotace by mohla být dvou hodinová, preferují vystudovaného pedagoga. Gymnázium Jana Blahoslava v Přerově je stejně jako litovelské gymnázium pro formu kroužku, s přerovským gymnáziem se shodnou na 90 minutách asijských jazyků týdně, v otázce financování jsou pro dohodu, ale přiklání se k financování nákladů školou. Podmínku si kladou u vyučujícího, preferují vystudovaného pedagoga, ale pouze na dohodu o provedení práce. Magistr Milan Maceček, ředitel Gymnázia Šumperk, byl první, kdo reagoval na mojí emailovou zprávu, neodpovídal prostě ano a ne, velmi se rozepsal. Zajímavým důvodem pro otevření výuky čínštiny v minulosti bylo, jak sám uvedl „.....z iniciativy

a potřeb našeho absolventa sinologa“. Stejně jako jeho kolegové v tom, že o jazyky zájem má, ale jen v případě zájmu studentů a podmínil to účasti 10 a více žáků. Jako většina se přiklonil k formě zájmového kroužku, financování nákladů by škola vzala na sebe a preferuje dvouhodinové dotace týdně.

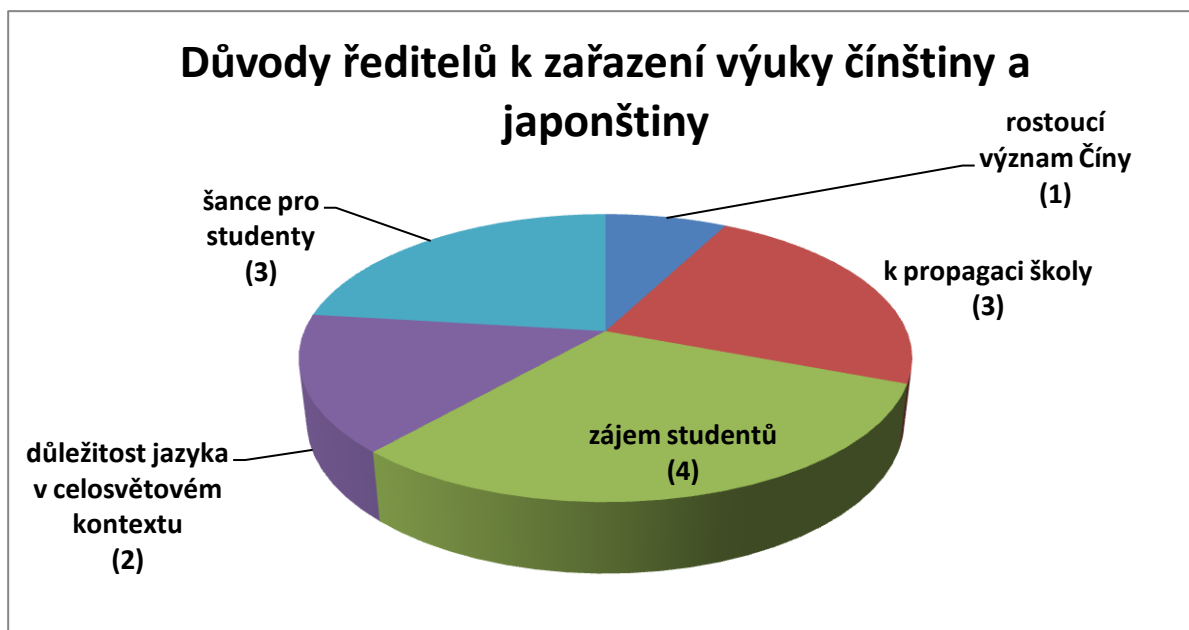
Graf 1: Odpovědi ředitelů gymnázií

Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu vidíme nejčastější důvody, které uvedli ředitelé škol jako motivaci pro přijetí dvou nových jazyků. Jelikož otázka byla otevřená, ředitelé se mohli rozepsat a napsat libovolný počet důvodů. Proto počet odpovědí v grafu neodpovídá počtu ředitelů, jež mi odepsali.

Graf 2: Důvody ředitelů k zařazení výuky čínštiny a japonštiny

Zdroj: Vlastní zpracování

Po zpracování odpovědí ředitelů gymnázií, lze přistoupit k hypotéze č. 6. **Pokud by ředitelé gymnázií, kde se japonština a čínština nevyučuje, měli zájem o výuku těchto jazyků, předpokládám, že budou chtít financovat náklady spojené s výukou.** Počet gymnázií, která by měla zájem o výuku čínštiny a japonštiny jsou čtyři, z celkového počtu čtyř gymnázií by tři výuku plně financovali, zbývající gymnázium navrhlo možnost hledání sponzora či placení ze strany studentů. Podmínku, kterou si kladla všechny tři gymnázia je minimální počet studentů, kteří by se výuky účastnili. Tato hypotéza se tedy potvrdila.

5 Výsledky průzkumu: Konfuciova akademie

Kromě soukromých lektorů v Olomouckém kraji vyučuje čínštinu na gymnáziích Konfuciova akademie. Tato organizace sídlí v prostorách Palackého Univerzity a angažuje se ve výuce čínského jazyka na dvou gymnáziích, Olomouc Hejčín a na Reálném gymnáziu a základní škole města Prostějov.

Mgr. Lucie Laníkové, české ředitelky Konfuciové akademie, jsem se zeptala, na téměř totožné otázky jako K. Gajduškové. Na obou gymnáziích čínštinu vyučují jako kroužek se stejnou hodinovou dotací, tedy jedenkrát týdně po dvou hodinách. Rovněž považují devadesát minut týdně za nedostačující pro tak náročný jazyk jakým čínština

je. Ani počet studentů se neliší od účasti na hodinách vedených vyučující Gajdůškovou. Zásadní rozdíl mezi výukou Gajdůškové a Konfuciové akademie je u obsazení vyučujícího. Zatímco Karolína je studentka čínské filologie, Konfuciova akademie poskytuje gymnaziálním studentům rodilého mluvčího, kterému škola hradí cestovné. Co konkrétně motivovalo akademii k otevření výuky čínštiny, je velký potenciál Číny a poptávka po lidech hovořících tímto jazykem. Na českém trhu je mnoho materiálů k výuce čínštiny, Konfuciova akademie si vybrala literaturu zahraniční, ověřenou česko-čínskou učebnici dodanou Hanbanem, ředitelstvím Konfuciových akademií v Pekingu *Učte se se mnou čínsky*, vydané People's education press v roce 2010 v Čínské lidové republice. Existuje i jeho čínsko-anglická varianta, tu ale Konfuciova akademie v Olomouci nepoužívá.

Lektorka vyučující na dvou gymnáziích v Prostějově a v Olomouci zvolila jiný přístup, materiály na výuku si vytváří sama. *„Konfuciova akademie v Olomouci mne kontaktovala a nabídli mi čínsko-anglické učebnice jako podklady k přípravě na hodinu. Učebnice mi nevyhovuje, některé kapitoly považuji za velmi jednoduché a některé naopak velice složité. Z tohoto důvodu si materiály k výuce připravuji sama, vycházím ze zájmu studentů, kteří si vybírají, jaké téma by chtěli v příští hodině probírat, a já se na další hodinu podle jejich požadavků připravím. Slovíčka, věty k tématu a rozhovory prokládám výkladem o gramatice. Studenti se rádi věnují praktickým tématům, chtějí se učit fráze vhodné při cestování po Číně, fráze užitečné při návštěvě doktora“.*

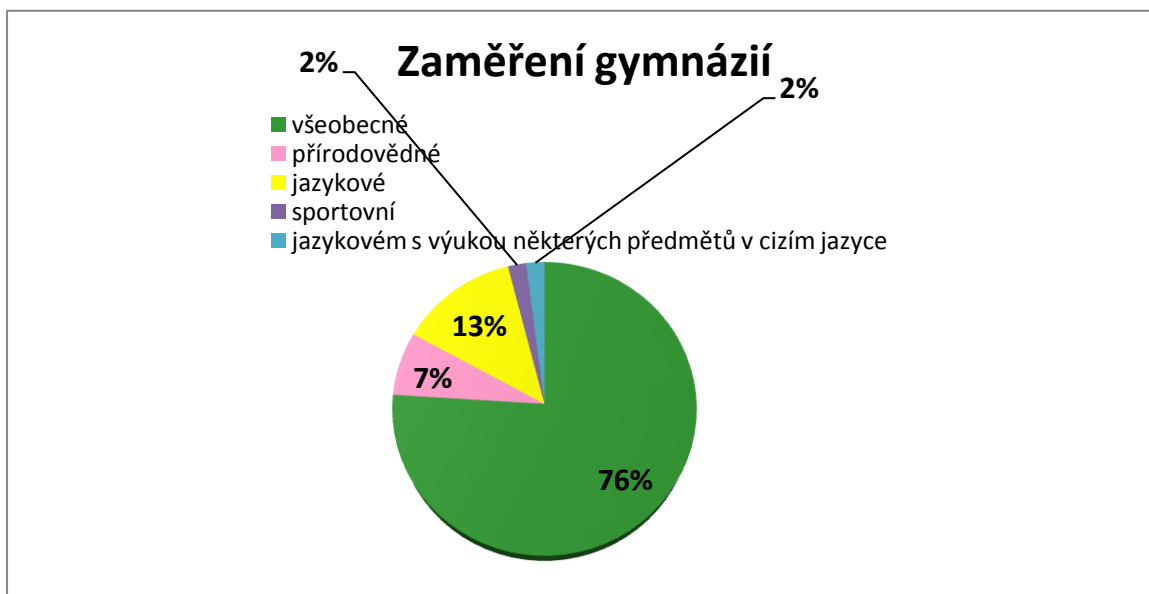
6 Výsledky průzkumu: Studenti gymnázií

V této kapitole zpracovávám a analyzuji odpovědi studentů, které uvedli v dotazníku. Otázky jsou dle témat rozděleny na tři části, první částí je „obecná charakteristika“. Jsou zde zařazeny obecné informace o studentech, gymnáziích, kde studují a nabídce jazyků na školách. Nejobsáhlejší částí je část nazvaná „motivace“, zde jsou otázky související s motivací, např. oblasti, ve kterých mohou studentům zkoumané dva asijské jazyky pomoci, dále jestli by výuku uvítali, jejich důvody ke studiu japonštiny a čínštiny, v jaké formě aj. Poslední oblastí je „vysoká škola“ a zde se nacházejí otázky o budoucích plánech studentů, jakými jsou vysoká škola a povolání.

6.1 Obecná charakteristika

Otázka č. 2 Na kterém z těchto gymnázií studuješ?

Graf 3: Zaměření gymnázií

Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu je zobrazeno zaměření těch gymnázií, které navštěvují studenti, jež vyplnili dotazník. V Olomouckém kraji se nachází 19 všeobecně zaměřených gymnázií (takto se gymnázia sami označují na svých oficiálních webových stránkách). Vysvětlení proč jsou v grafu uvedena i gymnázia s jiným než všeobecným zaměřením jsou třídy se zaměřením na sport a jazyky. Např. Gymnázium Jiřího Wolkerova nabízí jak sportovní třídy, tak tzv. kombinovanou formu výuky, tzn., že část výuky některých předmětů probíhá v anglickém jazyce. Gymnázium Čajkovského je výjimečné tím, že nabízí bilingvní studium španělského jazyka pro šestileté či čtyřleté studium. Dvě gymnázia v Olomouci Hejčín a Slovanské gymnázium mají také třídy s jazykovým zaměřením. Studenti, kteří chodí do těchto specializovaných tříd, proto v dotazníku mylně označili, že chodí na gymnázium jiné než všeobecně zaměřené.

Otázka č. 3 Jaké cizí jazyky jsou v nabídce tvého gymnázia jako druhý cizí jazyk?

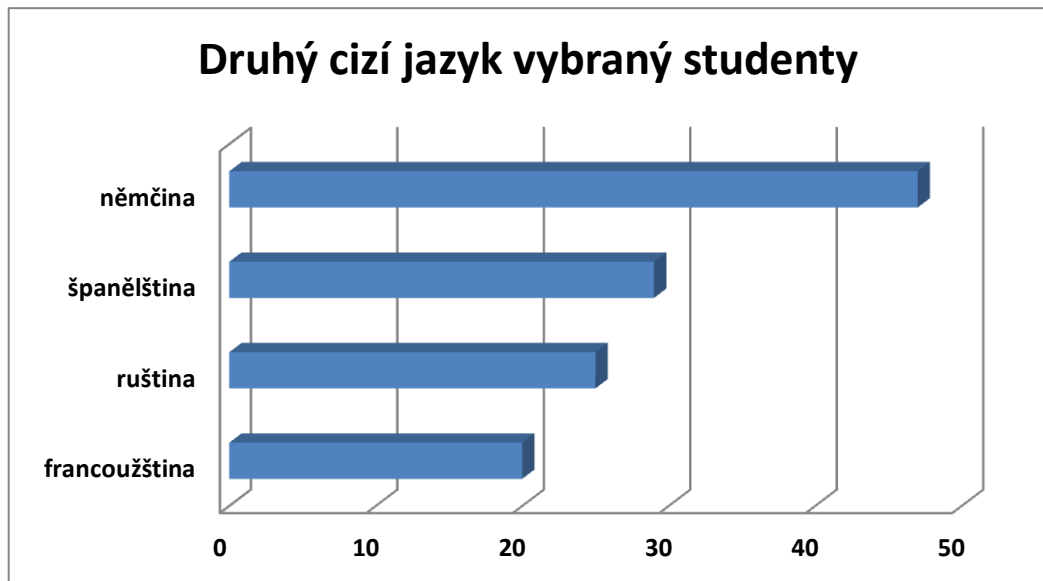
- francouzština;
- němčina;
- španělština;
- ruština;

- jiné:.

Studenti u otázky č. 3 mohli zvolit libovolný počet jazyků, které se podle skutečnosti u nich na gymnáziu vyučují. V nabídce jsem vypsala nejčastěji se vyskytující jazyky na gymnáziích, navíc jsem dala žákům prostor dopsat jazyk, který v nabídce není, ale na gymnáziu se vyučuje. Výsledky jsou zaneseny v grafu. Překvapením s vysokým počtem téměř 100 odpovědí je ruština, která se, jak je vidno, vrací do školních lavic. Němčina si drží svou první. Španělština v posledních letech velmi posílila, dostala se skoro na stejný počet jako francouzština. Je tedy otázka, jestli je čím dál tím víc populárnější mezi studenty nebo je za tím skryt vliv rodičů, kteří apelují na školu, aby otevřela jimi preferovaný jazyk. I v otázce č. 6 *Chybí ti v nabídce školy nějaké jazyky? Pokud ano, napiš jaké.* Španělština se objevila na druhém místě za italštinou. Studenti si tedy z nějakého důvodu španělštinu oblíbili a vyžadují ji.

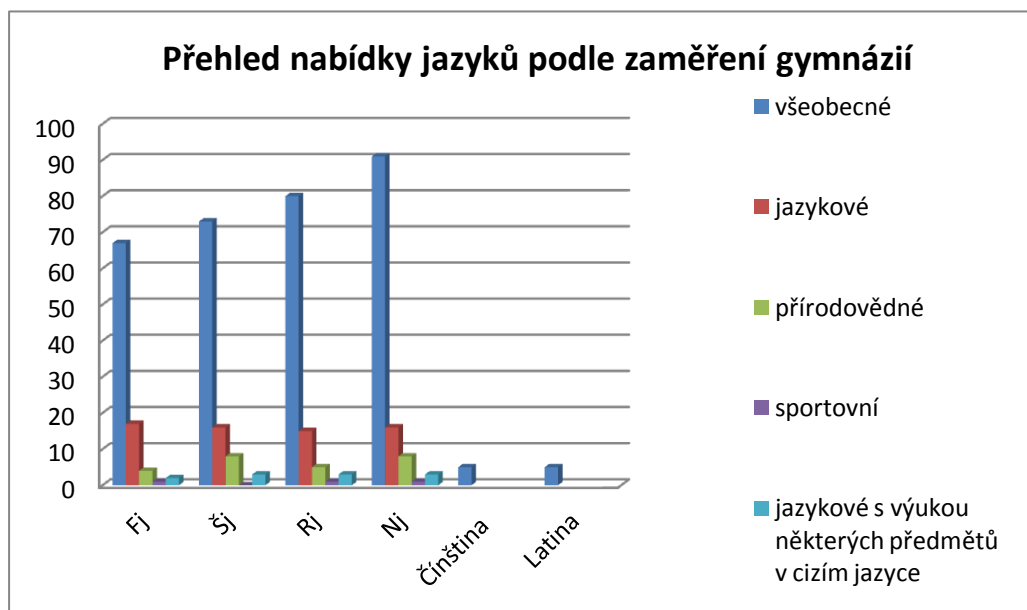
V kolonce jiné mohli žáci uvést jazyky, které se na gymnáziu vyučují, ale v nabídce nebyly uvedeny. Studenti napsali 5krát čínštinu a 5krát latinu. Žáci mají dnes na gymnáziích opravdu velký výběr jazyků, přes románské, germánské až po slovanské. Otázka č. 5 byla otevřená a studenti měli napsat, jaký jazyk by si zvolili jako svůj druhý cizí jazyk. Němčina „vyhrála“, následována španělštinou. Zajímavé je nízké číslo francouzštiny a i to, že „prohrála“ s ruštinou, co se týče počtu studentů.

Graf 4: Druhý cizí jazyk vybraný studenty

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 5: Přehled nabídky jazyků podle zaměření gymnázií

Zdroj: Vlastní zpracování

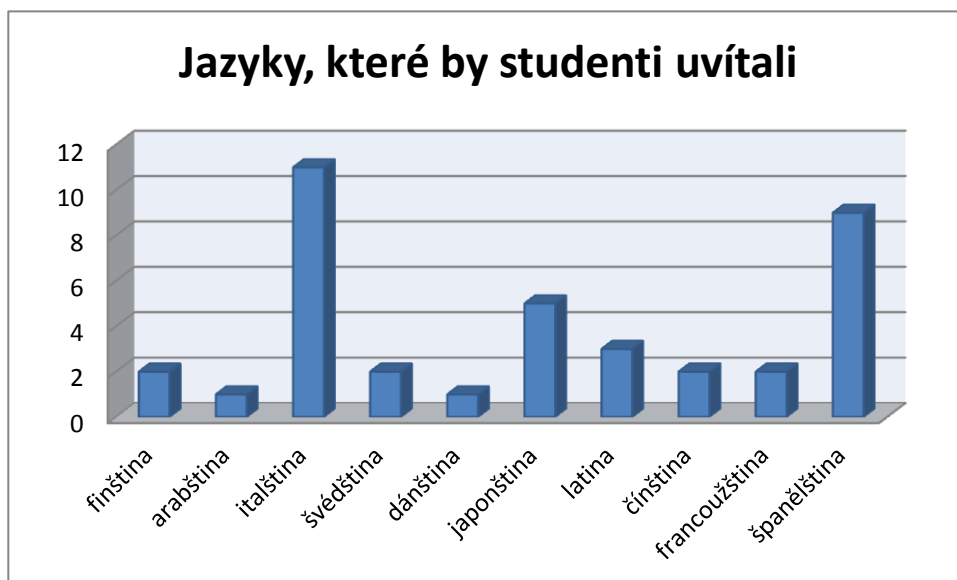
V tomto grafu nalezneme srovnání nabídek jazyků na odlišně zaměřených gymnáziích. Domnívám se, že žáci otázce neporozuměli, přesněji výrazu druhý cizí jazyk. Otázka zněla *Jaké cizí jazyky jsou v nabídce tvého gymnázia jako druhý jazyk?*, studenti zde zařadili v kolonce jiné pětkrát čínštinu a pětkrát latinu. Dovolím si tvrdit, že nejde o druhé cizí jazyky, ale o volitelné jazyky, které škola nabízí pro studenty v rámci rozšíření výuky a obzorů studenta. Ale neřadí se na právoplatné místo vedle např.

němčiny či francouzštiny.

Otázka č. 6 Chybí ti v nabídce školy nějaké jazyky? Pokud ano, napiš jaké.

Před tím, než jsem v dotazníku zmínila čínštinu a japonštinu, jsem se ptala žáků na otázku číslo 6 a zajímalo mne, jestli je samotné bez nápovědy napadne čínština nebo japonština jako jazyk, kterým by chtěli doplnit nabídku školy. Z tohoto jednoduchého grafu vidíme, že žákům nejvíce chybí italština, následuje španělština, jazyky, které již na větších gymnáziích fungují. Na třetím místě se umístila japonština s pěti hlasy a s pouhými dvěma hlasy čínština.

Graf 6: Jazyky, které by studenti uvítali

Zdroj: Vlastní zpracování

6.2 Motivace

Otázka č. 4 Baví tě studium cizích jazyků?

U této otázky měli žáci na výběr tyto možnosti:

- Ano, velmi;
- Ano;
- Spíš ne;
- Vůbec ne.

Žáci, kterých jsem se dotazovala, jsou studenti 3. ročníků gymnázia, ze školního vzdělávacího programu vyplývá, že studují dva cizí jazyky. Otázka se týká tedy obou studovaných jazyků. Výsledky jsou následující: 68%, tj. 85 dotazovaných žáků baví studium jazyka a 31%, tj. 39 žáků studium nebaví. Ta čísla potvrzují moji hypotézu č. 2 **Studium cizích jazyků obecně žáky baví**. I přesto, že drtivá většina studentů v dotaznících označila, že na vysoké škole čínskou či japonskou filologii studovat nechtějí, uvědomují si důležitost znalosti cizích jazyků, kterou mohou zařadit do svých životopisů a dále využít při své profesi, cestování či zábavě (čtení knížek nebo sledování filmů v originále).

Graf 7: Baví tě studium cizích jazyků?

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 13 Uvítal bys výuku čínštiny na tvé škole?

- Ano;
- Ne.

Oslovená gymnázia v Olomouckém kraji se dělí na čtyři gymnázia se třídami s jazykovým zaměřením (Gymnázium Čajkovského-bilingvní španělská sekce, dvojjazyčná sekce česko-francouzská na Slovanském gymnáziu v Olomouci na Hejčíně a na gymnáziu Jiřího Wolкера fungují česko-anglické třídy), jedno gymnázium se třídami se sportovní zaměřením a ostatní gymnázia jsou všeobecná.

16 studentů z dotazníku odpovědělo, že studuje na jazykově zaměřeném gymnáziu a pouze 8 z nich uvítá otevření čínštiny na své škole. To znamená, že 50%

studentů s jazykovým zaměřením by uvítalo výuku čínštiny. U japonštiny je výsledek naprosto stejný, 8 studentů z jazykových gymnázií výuku japonštiny chce a 8 nechce. Zjišťovala jsem, jak je možné, že výsledek je u obou jazyků stejný. Studenti v tomto případě odpovídali dvojím způsobem, buďto oba jazyky na škole chtěli nebo nechtěli, nevyskytla se odpověď čínštinu „ano“ japonštinu „ne“ nebo obráceně. V porovnání se studenty z všeobecně zaměřených gymnázií z 94 studentů by výuku čínštiny uvítalo 43, což je 46% studentů. Po analýze této otázky mohu potvrdit, nebo vyvrátit hypotézu č. 1 **Gymnazisté studující na jazykově zaměřeném gymnáziu budou mít zájem studovat jako další jazyk čínštinu a japonštinu**, která je založena na vysoké motivaci a nadání ke studiu těchto studentů. Hypotéza se nepotvrdila. Zájem o studium čínštiny a japonštiny u obou typů škol je téměř srovnatelný, zaměření gymnázií tedy nerozhoduje. Je také možné, že nepotvrzení hypotézy způsobil malý zájem respondentů z jazykově zaměřených gymnázií, kdy se podařilo získat pouze 16 vyplněných dotazníků. Výsledky výzkumu tedy mohou být zkreslené. Tři z výše zmíněných gymnázií se třídami s jazykovým zaměřením jsou ta, jejichž ředitelé se mi nepodařilo přimět k odpovědi a spolupráci.

Otázka č. 7 Učíš se jazyky i mimo školu? (např. v kroužku). Pokud ano, napiš jaké a kolik hodin týdně jejich studiu věnuješ.

Výsledky výzkumu pro mne byly překvapující. Pouze 15 žáků z celkového počtu respondentů se věnuje jazykům aktivně po škole. Což je překvapující výsledek, vzhledem k vysokým číslům studentů, které velmi baví studium jazyků. Jsou dva hlavní důvody, proč by se studenti ve svém volném čase věnovali jazykům. Buďto kvůli snaze o větší zdokonalení se v jazyce, anebo když látce nerozumí a je třeba si ji procvičit či nechat vysvětlit někým jiným než učitelem ve škole. Důvodem proč nenavštěvují ve větší míře kroužky, může být dostatečná hodinová dotace pro jazyky ve škole, a mládež tak již nemá potřebu vyhledávat cizí jazyk v kroužcích. Dalším vysvětlením je, pro školu, rodiče studentů a studenty samotné pozitivní fakt, že probíranému učivu rozumějí a nemají potřebu vyhledávat doučování mimo školu. Mohou to být samozřejmě i jiné důvody, zájem o jiný druh aktivit, nedostatek finančních prostředků či nedostatek volného času.

Otázka č. 26 Ve kterých oblastech tvého života by ti mohlo studium čínštiny nebo japonštiny na gymnáziu pomoci?

Otázka č. 26 je otevřená. Hrozí zde riziko nezodpovězení otázky nebo napsání obligátního „nevím“. Tato otázka je poslední otázkou v dotazníku, je osobní, ptá se na žákovy osobní názory, zkušenosti a plány do budoucna. Je určena k tomu, aby studenti podrobněji popsali své situace v životě, ve kterých jim může čínština nebo japonština pomoci. U této otázky se mohli studenti rozepsat a jeden student tedy mohl napsat neomezené množství oblastí a důvodů.

Zde jsou uvedeny odpovědi studentů od těch nejčastějších po méně frekventované:

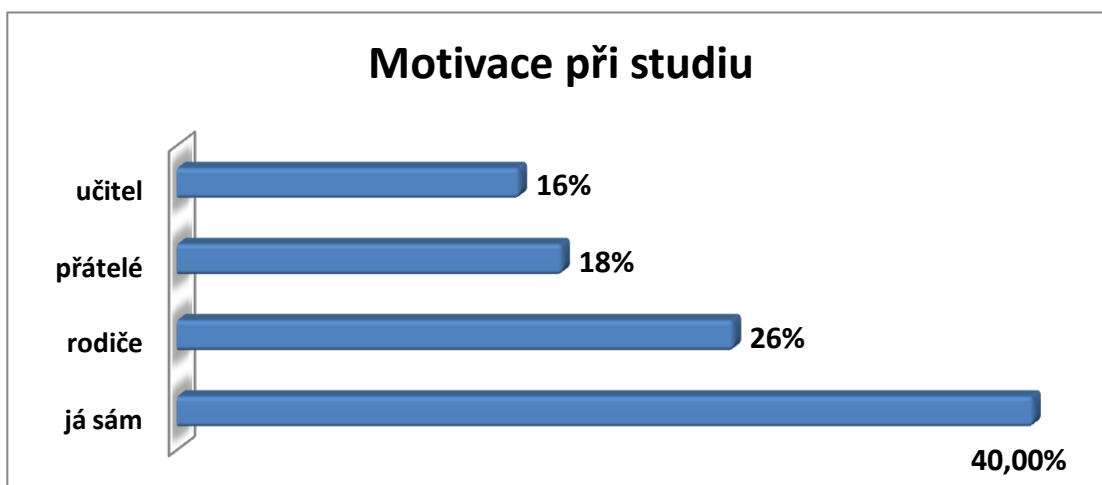
- „*nevím*“:
Tuto odpověď napsalo nejvíce žáků přesně 48. Buď opravdu neví, nebo neměli chuť a čas se zamyslet nad touto otázkou.
- „*cestování*“:
Jak později zmiňuji u otázek č. 11 a 15, studenti u odpovědí „cestování“ psali, že kdyby do Číny jeli, chtěli by umět alespoň základní fráze, aby se necítili úplně „ztraceni“.
- „*hledání práce*“:
Již ve věku 17, 18 let si uvědomují, co by pro ně mohlo být přínosné při budoucím hledání práce.
- „*v ničem*“:
Tuto upřímnou odpověď napsalo 17 studentů, kteří mají pocit, že jim znalost dvou významných jazyků nepřinese do života nic nového.
- „*v poznání nové kultury*“:
Studenti se zajímají o kulturu i jiných národů.
- „*dorozumívání*“:
Lepší poznání cizí kultury, národa a zvyků osobním kontaktem, komunikací vyhledávají spíše osobní než zprostředkovaně přes překladatele či průvodce.
- „*obchodování*“:
Tři studenti si myslí, že v obchodování jim pomůže umět jazyk těch, se kterými budou jednat. Což je správný přístup a ocení ho i druhá strana.
- „*na tržišti*“:
Tuto odpověď napsal jeden student

Otázka č. 8 Kdo tě nejvíc motivuje při studiu cizího jazyka?

Studenti u otázky č. 8 mohli označit možnosti:

- já sám;
- rodiče;
- přátelé;
- učitel.

Graf 8: Motivace při studiu

Zdroj: Vlastní zpracování

K této otázce se váže hypotéza č. 4 **U žáků, kteří u otázky „Kdo tě nejvíc motivuje při studiu jazyka?“ odpoví já sám, tedy je u nich silná vnitřní motivace, předpokládám, že budou chtít otevření výuky čínského a japonského jazyka na své škole.** 40 % žáků odpovědělo, že jsou motivováni vlastní potřebou, což odpovídá 50 žákům, kteří mají vnitřní motivaci. Druhá část hypotézy se zaměřuje na přání otevření výuky čínského a japonského jazyka na škole. Jelikož 24 žáků z 50 je pro otevření čínštiny a tedy zbývajících 26 je proti. U japonského jazyka opět vycházíme z celkového čísla 50, což je číslo pro žáky motivované sami sebou. Výsledky jsou stejné, 24 žáků si přeje zavedení výuky japonštiny a 26 japonštinu neuvítá. Hypotéza je zanesena v grafech. V obou případech těsným rozdílem dvou žáků je hypotéza neplatná.

Graf 9: Zájem o výuku čínštiny při vysoké vnitřní motivaci

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 10: Zájem o výuku japonštiny při vysoké vnitřní motivaci

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 14 a č. 9 Považuješ čínštinu/japonštinu za důležitý světový jazyk?

- Ano;
- Ne.

Tabulka 2: Výuka japonštiny na školách

Japonština	ano	ne
Považuješ japonštinu za důležitý světový jazyk?	41%	59%
Uvítal bys výuku japonštiny na škole?	50%	50%

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3 Výuka čínštiny na školách

Čínština	ano	ne
Považuješ čínštinu za důležitý světový jazyk?	56%	44%
Uvítal bys výuku čínštiny na škole?	42%	58%

Zdroj: Vlastní zpracování

Paradoxní je, že čínštinu 56% studentů považuje za důležitý světový jazyk, ale odmítají ji na své škole v poměru 58% ku 42%. Studenti mají rozhled a povědomí o významu Číny a tím pádem i jejich jazyka, ale většinu představa mít tento jazyk na škole, či se jej učit neláká. Právě naopak je to v případě japonštiny, kde ji za světově důležitý jazyk nepovažuje 59% žáků, z čehož by se dalo usuzovat, že se japonštinu spíše učit nechtějí. Není tomu tak, studenti jsou ohledně japonské výuky nerozhodní, je to 50% na 50%.

I přes vysoké finanční výdaje, které by museli vynaložit při navštěvování kurzů mimo školu v jazykových školách, žáci neuvítají (ve většině škol) výuku takto prestižních jazyků zdarma. Může to souviset s nedostatkem času studentů, pasivitou, pocitem, že školy mají přes den dostatek nebo s tím, že nehospodaří s „rodinnou“ kasou, tedy si neuvědomují výdaje rodičů na kroužky, jazykové kurzy či doučování. Na gymnáziu Jiřího Wolкера v Prostějově a na Gymnáziu Čajkovského v Olomouci je výuka pro žáky zdarma. „V obou případech škola plně financuje výuku, náklady na materiály, můj plat a prostory k výuce“, potvrzuje lektorka čínštiny na těchto gymnáziích.

Otázka č. 16 a Otázka č. 12 Jestliže jsi odpověděl na otázku "Uvítal bys výuku čínštiny/japonštiny na tvé škole" ano, v jaké formě bys výuku uvítal?

- druhý jazyk (místo francouzštiny, němčiny aj.);
- volitelný seminář (známka by se objevila na vysvědčení);
- kurz (známka není na vysvědčení, po škole);

- nevím.

Tabulka 4 Forma výuky čínštiny

Forma výuky čínštiny	Procentuální vyjádření
druhý jazyk	4%
volitelný seminář	32%
kurz	54%
nevím	10%

Zdroj: Vlastní zpracování

Žáci zvolili kurz jako formu výuky, která by jim vyhovovala nejvíce, a to v 54%. Znamka by se v tomto případě neobjevila na vysvědčení, takže potenciální tlak na výkony by v tomto případě vymizel. 32% studentů by naopak ocenilo volitelný seminář se známkou na vysvědčení, tyto žáky naopak motivuje vědomí toho, že jejich snaha bude oceněna viditelným způsobem.

Tabulka 5 Forma výuky japonštiny

Forma výuky japonštiny	Procentuální vyjádření
druhý jazyk	18%
volitelný seminář	43%
kurz	31%
nevím	8%

Zdroj: Vlastní zpracování

Vychází zde zajímavý údaj, 18 % studentů by přijalo japonštinu za druhý jazyk, tzn., že by se vzdali němčiny či španělštiny ve prospěch zcela nového, dosud na školách neprověřeného a navíc nesnadného jazyka.

Dle zkušeností lektorky z gymnázia Jiřího Wolkera a Čajkovského, je pro studenty vhodnější forma volitelného předmětu, jak sama uvádí: „*V Prostějově je čínština klasifikována jako volitelný předmět, žáci jsou hodnoceni za své výkony a snahu v hodinách. Studenti občas píší testy, ale ty jsou jen orientační, slouží především k tomu, abych věděla, jak jsou na tom, jestli pochopili látku, jestli se připravují z hodiny na hodinu a učí se nová slovíčka. Předmět a tedy i známka se objeví na vysvědčení. Podle mého názoru toto vede k větší snaze a motivaci žáků při studiu čínštiny, chodí do hodin připraveni, i přestože se musí připravovat především na povinné předměty. V Olomouci je situace jiná, čínština probíhá v odpoledních hodinách jako kroužek. I to může být jeden z důvodů nízkého počtu žáků na hodině, menší motivace*“. Dále dodává:

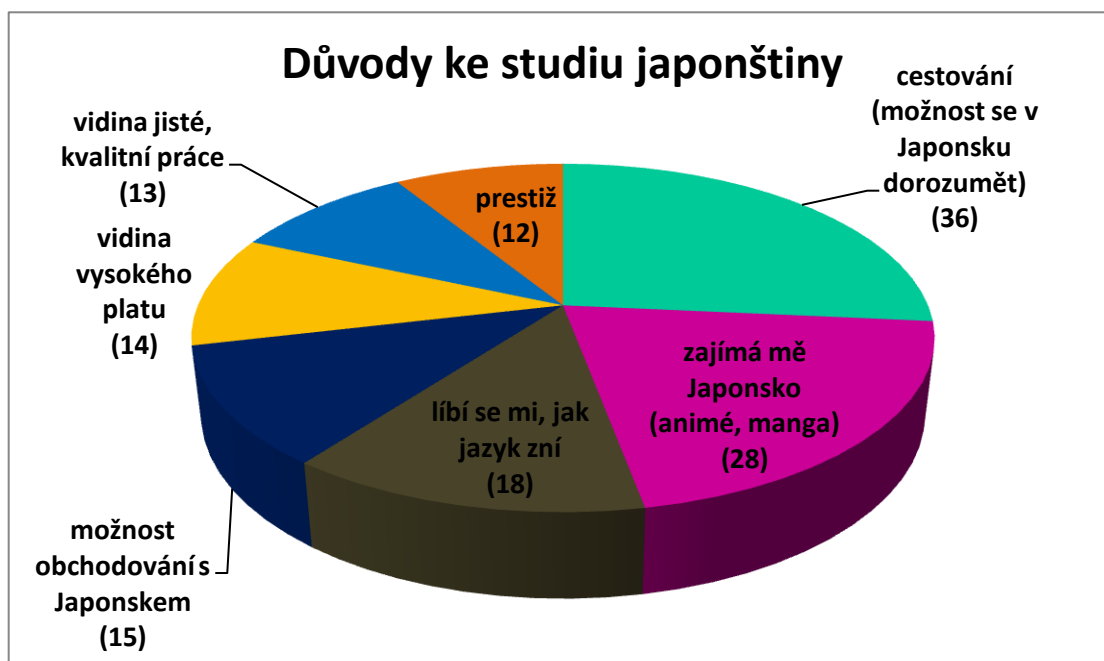
„V Prostějově i v Olomouci chodí zhruba deset žáků, což oceňuji a považuji to jako ideální počet k tomu, abych se mohla věnovat dostatečně každému žákovi zvlášť. Zvláštností je, že není dán minimální věk či ročník. Chodí tedy na výuku žáci od 14 let do 19 let, tedy kvarta až oktáva“.

Otázka č. 11 a č. 15 Pokud uvítáš výuky čínštiny/japonštiny na škole, proč by ses chtěl japonštinu/čínštinu učit? (můžete zaškrtnout více, max. 3)

Odpovědi, které měli žáci na výběr, jsou zaznačeny v grafech číslo 11 a 12. Možnosti odpovědí jsem u obou jazyků zvolila stejné, pro lepší porovnání a přehlednost. U těchto dvou otázek mohli dotazovaní žáci vybrat až tři odpovědi.

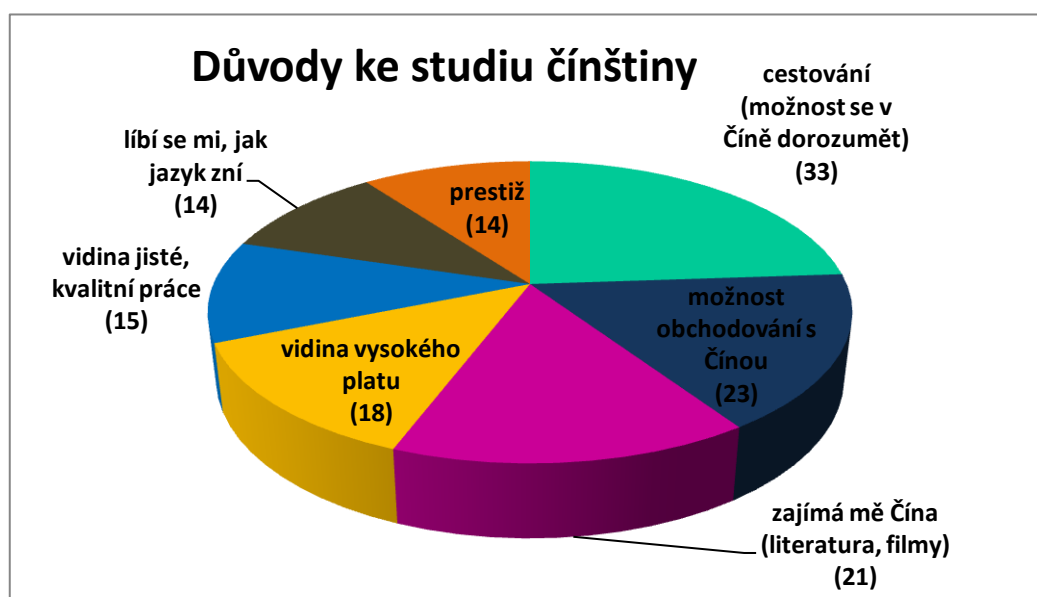
V grafu číslo 11 se zaobírám japonštinou a jejími důvody. S celkem jasnou převahou studenti vybrali cestování, což je pro ně jistě lákavé. Mají možnost studijních stáží a stipendijních programů v budoucím studiu na vysoké škole, v tomto věku jsou mladí lidé velmi svobodomyšlní, mají touhu poznat nové kultury, místa, navazovat kontakty a přátelství se studenty z celého světa. Jako odpovědi spolu související bych označila „*zajímá mě Japonsko (animé, manga)*“ a „*líbí se mi, jak jazyk zní*“, jelikož se domnívám, že právě v animé seriálech a filmech se studenti seznámili s tím, jak japonský jazyk zní v originále. 13 studentů označilo obě tyto odpovědi, což je 46% ze všech studentů, kteří si vybrali alespoň jednu z těchto odpovědí.

Graf 11: Důvody ke studiu japonštiny

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 12: Důvody ke studiu čínštiny

Zdroj: Vlastní zpracování

Na první pohled, s výjimkou odpovědi cestování, je zřetelné, že výrazný početní rozdíl mezi odpověďmi nenajdeme. Z výšečového grafu č. 11 vyplývá stejně jako u grafu č. 12, že cestování je velkým lákadlem mladých a že jsou ochotni se kvůli tomu učit i řeč státu, kam chtějí vycestovat. Nechtějí tedy být jen pasivními cestovateli, kteří se vydají do Číny s cestovní kanceláří. Evidentně mají touhu poznat daný stát po svém a zařídit si např. hotel nebo jízdenky na vlak sami. Druhá nejčastější odpověď „možnost

obchodování s Čínou“ je možná překvapivá svou odvahou, kterou studenti mají a neváhají se odhodlat např. k založení vlastního byznysu. Jako hypotézu č. 3 jsem si stanovila následující: **Jestliže žáci odpovědí, že se čínštinu chtějí ve škole učit, jejich nejčastější zdůvodnění bude vidina jisté, kvalitní práce.** Jak se můžeme přesvědčit z grafu, tato hypotéza se nepotvrdila. Odpověď „*vidina jisté a kvalitní práce*“ se umístila až na 5 místě, může to být dáno tím, že studenti 3. ročníků na gymnáziích ještě nepomýšlejí tolik do budoucna. Více než na usazení se a hledání si adekvátní práce je láká prozkoumat svět, načerpat nové informace a zkušenosti.

Známe i důvody studentů ze dvou gymnázií, kde výuka čínštiny již probíhá, řekla nám je jejich lektorka: „*Vždy při úvodní seznamovací hodině jsem se jich ptala, proč si vybrali právě čínštinu. Nejčastěji se vyskytly tyto tři odpovědi: ze zvědavosti, použití čínštiny do budoucna a výhoda při podnikání.*“

Otázka č. 17 Měl bys zájem studovat i jiné asijské jazyky? Pokud ano, jaké?

- vietnamština;
- korejština;
- indonéština;
- mongolština;
- jiné:.

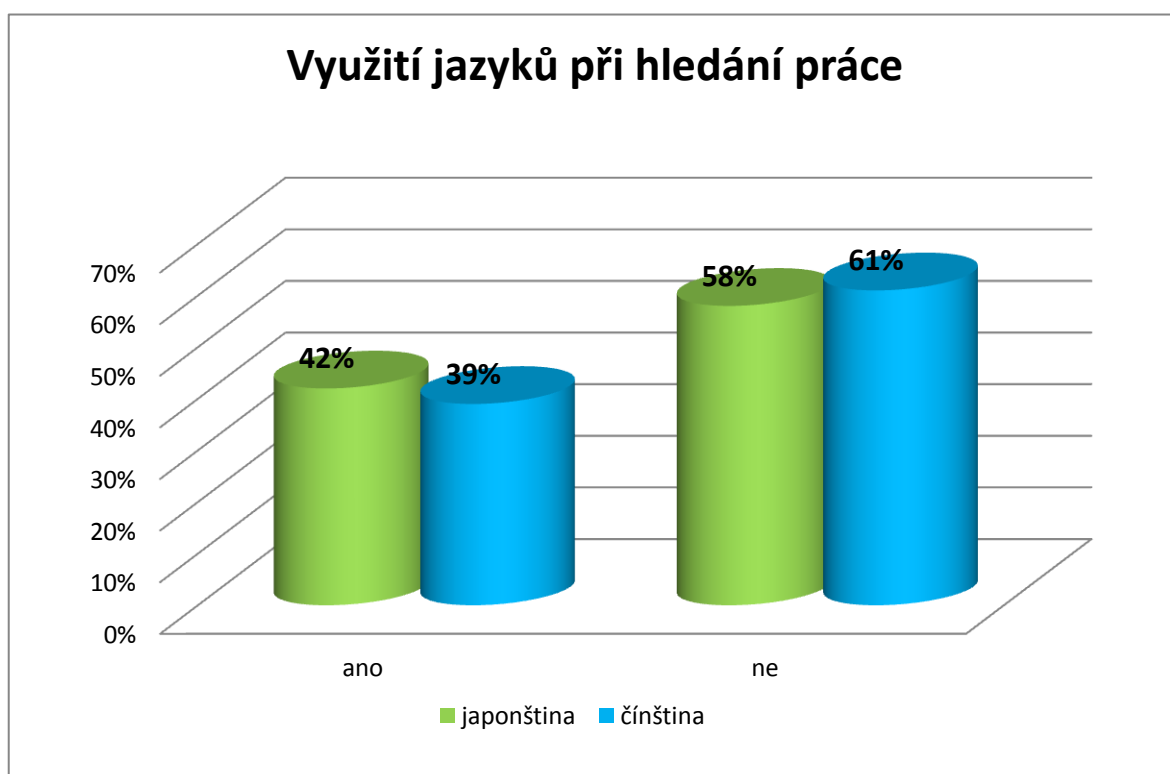
Největší zájem je o korejštinu, 15 tj. 12% žáků ji uvedlo jako jazyk, který by chtěli studovat. Na druhém místě se umístila indonéština s vietnamštinou s 8 žáky, tedy 6%. Na posledním místě je mongolština se zájmem dvou studentů, kteří tvoří necelá 2%. Jiný jazyk nebyl uveden ani jeden, možná z důvodu neznalosti jiného asijského jazyka. Tyto jazyky jsou studentům vzdálené, snad kromě vietnamštiny, kterou mohou po celé České republice, díky vietnamské menšině slyšet, se s ostatními neseťkali. Snad ještě s korejštinou se mohou v poslední době setkat. Významná korejská menšina je v okolí Frýdku Místku, Karviné a Ostravy, která zde žije, od roku 2006, kdy zde byla postavena korejská automobilová společnost Hyundai (www.hyundai-motor.cz).

Otázka č. 24 a č. 25 Myslíš, že by ti čínština/japonština pomohla v hledání práce?

- ano;
- ne.

Sklobila jsem dvě otázky týkající se znalosti čínštiny a japonštiny při hledání práce dohromady do jednoho grafu. Jak je z grafu jasně zřetelné, výsledky ano či ne se u jednotlivých jazyků velmi neliší. Je lehce s podivem, že zrovna čínština získala 76 odpovědí „ne“ tedy 61%. Pro příklad si můžeme uvést cenu překladu normostrany, za japonštinu si překladatelé vezmou kolem 700 korun českých, za čínštinu 900 korun českých a cena za angličtinu či francouzštinu se pohybuje kolem 350kč.

Graf 13 Využití jazyků při hledání práce

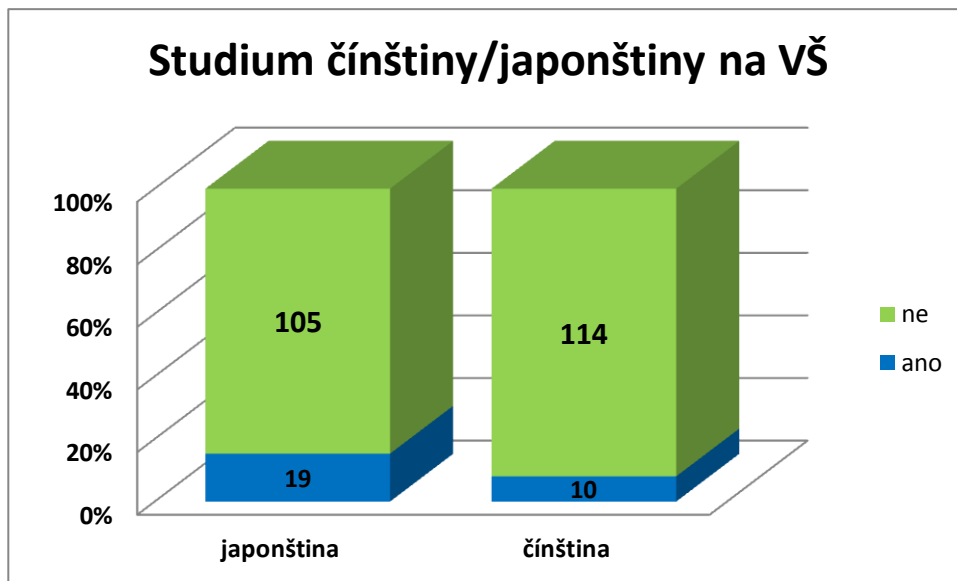
Zdroj: Vlastní zpracování

6.3 Vysoká škola

Otázka č. 21 a č. 22 Přemýšlel jsi někdy o studiu čínštiny/japonštiny na VŠ?

- ano;
- ne.

Graf 14 Studium čínštiny/ japonštiny na VŠ

Zdroj: Vlastní zpracování

Studium čínské nebo japonské filologie je velmi specifická záležitost. Důkazem je odhad počtu přijatých pro příští rok na Katedře asijských studií k bakalářskému studiu čínské filologie, který čítá 40 studentů a na japonskou filologii je odhad přijatých uchazečů pro rok 2015/2016 35 (www.ff.upol.cz).

Studenti, kteří se zde hlásí, mají povědomí o těchto zemích, většinou to je jedna věc, která studenta přitáhne ke studiu např. již mnohokrát zmiňované animé či čínské filmy.

Otázka č. 18 Plánuješ po maturitě studovat na vysoké škole? Pokud ano, jaké zaměření?

K otázce č. 18 se váže hypotéza č. 5 **U žáků, kteří si zvolí zaměření na VŠ medicína a farmacie, předpokládám, že nebudou chtít otevření výuky japonského a čínského jazyka.** Budoucí studenti medicíny a farmacie nechtějí otevření výuky japonštiny, přesněji 17 studentů nechce a 11 chce, z celkového počtu 28 zájemců o medicínu a farmacii. U čínštiny je situace obdobná, 10 budoucích studentů medicíny a farmacie má zájem čínský kurz otevřít a 18 studentů tento zájem nemá. Hypotéza, vycházející z potřeb takto zaměřených studentů studovat odlišné cizí jazyky např. zdokonalit odbornou anglickou terminologii, se potvrdila.

Tabulka 6 Zaměření VŠ, kam studenti plánují jít

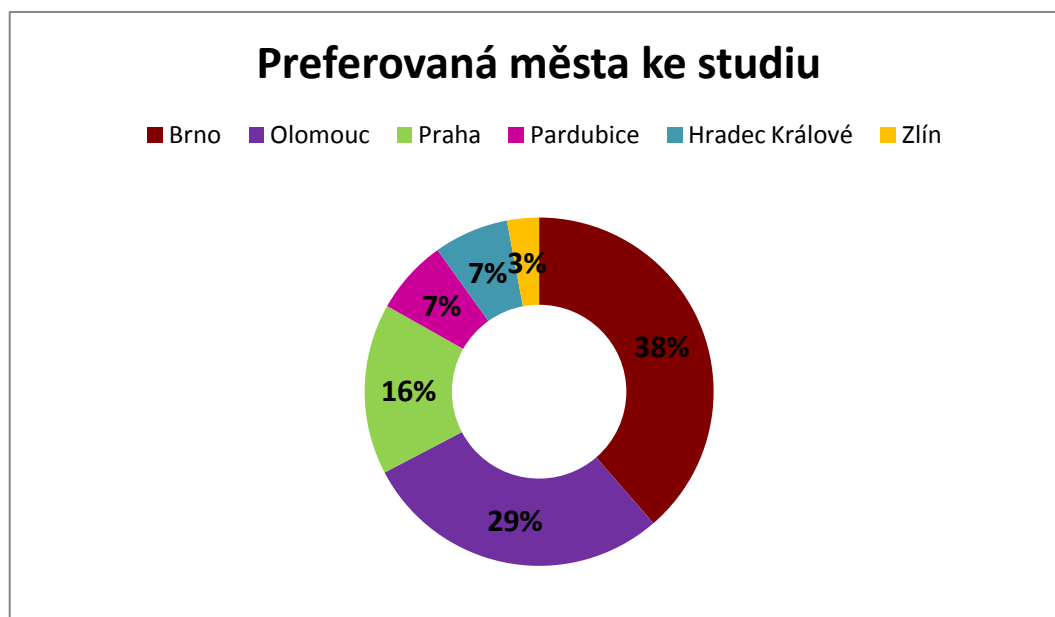
obory	počet žáků	počet žáků v procentech
přírodovědné	21	18%
humanitní	28	24%
sportovní	4	3%
právo	11	9%
pedagogické	7	6%
ekonomie a management	9	8%
medicína a farmacie	28	24%
jiné	11	9%

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 19 Ve kterém městě bys chtěl studovat VŠ?

Otázka č. 19 je otevřená, bez výběru možností. Dotazuje se na preferované město studentů ke studiu na vysoké škole. Volba studentů na třech prvních místech padla na tři česká města s nejprestižnějšími univerzitami. Podle Hospodářských novin, které letošní rok již po osmé vyhodnocovali VŠ v České republice podle stanovených kritérií. Brněnská Masarykova univerzita zvítězila ve dvou oborech, a to v sociologii a v psychologii, Karlova univerzita je podle HN nejlepší v oboru právo a ekonomie. Ve světovém žebříčku podle třinácti kritérií (výzkum, kvalita výuky, mezinárodní aktivita aj.) z českých VŠ vede stále Karlova univerzita na pozici mezi 301 a 350 místem (www.archiv.ihned.cz).

Graf 15: Preferovaná města ke studiu

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 20 Přemýšlel jsi někdy o studiu cizího jazyka na VŠ? (např. čínská filologie, angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad)

- ano;
- ne.

Odpověď „ano“ zvolil velmi vysoký počet studentů, rovných 60, tedy 48%. A těch, kteří neuvažují o studium cizího jazyka na VŠ je 64, tj. 52%. Jelikož v otázce č. 18 *Plánuješ po maturitě studovat na vysoké škole? Pokud ano, jaké zaměření?* Humanitní obor si vybralo 28 studentů, tj. 24% ze všech odpovídajících. Což nesedí s vysokými čísly studentů, kteří si zvolili studium cizího jazyka na VŠ. Možným vysvětlením je, že část žáků tuto otázku pochopila tak, že cizí jazyk mohou studovat ne jako hlavní studijní obor, ale pouze jako obor vedlejší. Např. budou studovat jinou než humanitně zaměřenou VŠ a k tomu plánují cizí jazyk studovat jako volitelný předmět typu C.

Otázka č. 23 Jaké povolání chceš v budoucnu vykonávat?

Otázka č. 23 byla otevřená a studenti měli napsat svá budoucí povolání. Mnoho jich stále váhá, nejsou rozhodnutí, 13 jich z nějakého důvodu neodpovědělo, asi rovněž ještě neví. Vybraná povolání s nejvyšším počtem studentů jsou právník, doktor a učitel.

U studentů, kteří odpověděli překladatelství, jsem blíže zhodnotila jejich dotazníky a zjistila jsem, že dva z pěti překladatelů uvedli, že by jim v budoucí práci pomohla znalost čínštiny i japonštiny. Jeden řekl, že čínštinu by v zaměstnání potencionálně uplatnil, ale japonštinu už ne. A další dva budoucí překladatelé na obojí reagovali negativně, asi se chtějí věnovat překladům z jiných cizích jazyků.

Tabulka 7: Budoucí povolání

povolání	počet
lékař	26
nevím	22
neodpověděli	13
učitel	12
právník	9
technik	8
psycholog	5
překladatel	5
IT	4
umělec	4
biolog	3
voják	2
ekonom	2
prof. sportovec	2
novinář	2
ostatní	1

Zdroj: Vlastní zpracování

7 Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjištění zájmu o výuku čínštiny a japonštiny. Zájem jsem zjišťovala ze strany studentů a vedení škol na gymnáziích v Olomouckém kraji. Dílčími cíli u ředitelů škol bylo zjistit možné financování nákladů na výuku, formu, kterou by vyučování probíhalo, dotaci, kterou by byli schopni poskytnout a kterým vyučujícím by dali ředitelé při zajišťování výuky čínštiny či japonštiny přednost. Doplňující otázky u dotazníků pro studenty byly na budoucí plány ohledně vysoké školy, jejího zaměření, práce a uplatnění v životě. Metodami mého výzkumu bylo dotazníkové šetření, které jsem provedla mezi studenty třetích ročníků a otázky rozeslané ředitelům škol.

Při srovnání, který ze dvou zkoumaných jazyků má více preferencí v různých oblastech, více preferencí získala japonština, přestože ne jednoznačně, ve většině případů s malým rozdílem nad čínštinou. V jediné otázce, a to jestli studenti považují daný jazyk za světově důležitý, měla čínština před japonštinou navrch. V ostatních otázkách japonština vždy s mírnou převahou převyšuje čínštinu, studenti by japonštinu uvítali na škole raději než čínštinu, mají pocit, že jim může pomoci v hledání práci a dokonce i více studentů než u čínštiny uvažuje nad tím, že by šlo japonskou filologii studovat na vysokou školu.

Věřím, že ta část studentů, která požadovala otevření výuky čínštiny, vidí Čínu jako disciplinovanou, rozvíjející se velmoc, se stále rostoucím potenciálem, např. v oblasti cestovního ruchu. Nehledě na výše zmíněné aspekty se čínský jazyk vyučuje na čtyřech školách v regionu. Iniciativa vzešla ne vždy ze strany školy, ale od vyučujících, tedy od dvou studentek a od Konfuciovy akademie.

Při mém výzkumu jsem oslovila všech devatenáct gymnázií v Olomouckém kraji, kromě soukromých gymnázií, která jsem do svého výzkumu nezahrnovala. Odpověď jsem dostala od deseti ředitelů škol, z toho dva ředitelé mi odpověděli, že nemají čas a zájem o zapojení se do výzkumu. I přes příznivé postoje v dotazníku k japonštině, výuka tohoto jazyka na žádném gymnáziu v kraji neprobíhá. Čtyři gymnázia by měla o výuku japonštiny zájem. Tři ze čtyř gymnázií by výuku japonštiny preferovalo ve formě kroužku, jedno gymnázium se přiklonilo k nepovinnému předmětu. Stejným poměrem tři ku jedné dopadlo i možné financování výuky, tři školy by zahrnuly výuku

do rozpočtu školy, jedno gymnázium navrhlo hledání sponzora či financování ze strany studentů. V otázce týdenní hodinové dotace se ředitelé shodli na dvou hodinách týdně. Tato čtyři gymnázia jsou i současně ta, která by uvítala výuku čínštiny. Forma, financování výuky a počet hodin výuky týdně přesně odpovídá požadavkům kladeným na japonštinu.

První sekce otázek pro studenty dotazníku je zaměřena na obecné informace a jejich charakteristiku. Zjišťuje zaměření gymnázií, nabídku druhých cizích jazyků na školách, které studenti navštěvují, druhé cizí jazyky, které studentům chybí v nabídce jejich školy. V grafu číslo 5 je názorně ukázáno, jaká je nabídka druhých cizích jazyků podle zaměření škol. Na všeobecných gymnáziích kromě stálé základní nabídky čtyř druhých cizích jazyků, jakými jsou španělština, ruština, němčina a francouzština, jsou všeobecná gymnázia schopna nabídnout latinu a čínský jazyk.

Otázky v druhé sekci jsou spojeny s motivací. Jsou zde otázky, které se přímo na motivaci a její zdroje ptají *Kdo tě nejvíc motivuje při studiu cizího jazyka?*, pak jsou zde otázky kde je motivace patrná, *Uvítal bys výuku čínštiny/japonštiny na škole? A pokud ano, jaké jsou tvé důvody?* a pak jsou zde otázky, kde je vliv motivace skryt např. *Považuješ čínštinu/japonštinu za důležitý světový jazyk?* V poslední otázce se nachází zajímavá odpověď, 56% studentů považuje čínštinu za důležitý světový jazyk, což je vysoké číslo, vzhledem ke geografické vzdálenosti Číny a faktu, že mnoho studentů s tímto jazykem či obyvateli Číny nepřišlo do styku. Je tedy příjemným zjištěním, že si studenti uvědomují důležitost čínštiny ve světovém kontextu.

Třetí a poslední část otázek směřuje k budoucnosti studentů, k jejich plánům ohledně vysoké školy, výběru města, kde by chtěli studovat a představám o jejich povolání. U otázky číslo 18 *Plánuješ po maturitě studovat na vysoké škole? Pokud ano, jaké zaměření?* Z celkového počtu 124 studentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, plánuje jít na vysokou školu 119 studentů, tedy počet který odpověděl na otázku č. 18. Potvrzuje to domněnku, že studenti gymnázií jsou vedeni, motivováni a připravováni učiteli, rodiči a okolím jít na vysokou školu. Zvolená města, kam plánují studenti jít, jsou města s nejprestižnějšími univerzitami, souvisí s tím i volba povolání, na otázku č. 23 *Jaké povolání chceš v budoucnu vykonávat?* Odpověděla většina: Lékař, učitel a právník. Fakulty lékařská a právnická jsou v Brně na Masarykově Univerzitě v Olomouci na Palackého Univerzitě a v Praze na Karlově Univerzitě nejlépe

hodnocena, tedy volba budoucího povolání je logicky spjata s výběrem nejlepší fakulty.

Při vhodně zvolené motivaci má výuka čínštiny a japonštiny na gymnáziích budoucnost, je vidět, že studenti si uvědomují politický, ekonomický i společenský vliv Číny i Japonska ve světě, a tím i využití těchto jazyků při svém dalším uplatnění v pracovním i soukromém životě. Nejen studenti, ale i ředitelé gymnázií by ve většině případů výuku čínštiny i japonštiny na svých školách umožnilo. Za jakých podmínek a v jakém rozsahu by bylo otázkou dalšího jednání s nimi.

Summary

The bachelor thesis focuses on the analysis of high school students with regards to the Japanese and Chinese language in the Olomouc region.

This bachelor thesis is divided into theoretical part and the practical part. The theoretical part presents motivation and various advantages that are coming from the knowledge of these two languages. In particular, employment opportunities in the Czech Republic as a place that attracts businesses from Asia.

The practical part consists of three sub-sections which are the following, „School Principal’s answers“, „Confucius Academy responses to the survey“ and „High-school student’s answers“. A questionnaire survey is used as a method for collecting the responses. Through the answers obtained, I am examining how opinions differ in between these three groups.

Použitá literatura

- BRETON, Roland. *Atlas jazyků světa: soužití v křehké rovnováze*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2007. 79 s. Albatros In; 20. Klub mladých čtenářů. ISBN 978-80-00-01883-6.
- COMRIE, Bernard, MATTHEWS, Stephen a POLINSKY, Maria. *Atlas jazyků: vznik a vývoj jazyků napříč celým světem*. 1. vyd. Prahe: Metafora, 2007. 224 s. ISBN 978-80-7359-129-8.
- DÉMARREZ, Lechinois. *Začínáme s čínštinou*. 1. vyd. V Brně: Edika, 2014. 48 s. Tužku do ruky!. ISBN 978-80-266-0546-1.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 311 s. ISBN 80-7178-803-1.
- HRABAL, Vladimír, MAN, František a PAVELKOVÁ, Isabella. *Psychologické otázky motivace ve škole*. 1. vyd. Praha: SPN, 1984. 254 s. Knižnice psychologické literatury.
- KADLEC, Miroslav et al. *Co potřebují absolventi škol pro uplatnění na trhu práce*. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2000. 69 s. Absolventi. ISBN 80-211-0363-9.
- LOKŠOVÁ, Irena a LOKŠA, Jozef. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 199 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-205-X.
- Moderní Čína: komplexní průvodce novým světovým ekonomickým gigantem*. 1. vyd. Brno: Jota, 2009. 339 s., [8] s. obr. příl. Encyklopedie Britannica - průvodce. ISBN 978-80-7217-681-6.
- NOVOTNÁ, Eva. *Uplatnění absolventů oboru překladatelství a tlumočnictví v praxi*. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. 197 s. Varia; sv. 15. ISBN 978-80-7308-477-6.
- STUHLÍKOVÁ, Zuzana. *Japonská ekonomika ve 21. století: trendy a problémy*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2014. 287 s. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-2030-8.

Seznam elektronických pramenů

DILLON, Sam. Foreign Languages Fade in Class — Except Chinese. *The New York Times* [online]. 2010 [cit. 2015-04-09]. ISSN 0362-4331. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2010/01/21/education/21chinese.html?_r=0.

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. *Studijní obory pro akademický rok 2015/2016: Čínská filologie* [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.ff.upol.cz/skupiny/zajemcum-o-studium/bakalarske-a-magisterske-studium/studijni-obory/obor/cinska-filologie-2/>.

Gymnasien in Berlin. *Chinesisch* [online]. 2014 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.gymnasium-berlin.net/chinesich>.

Hospodářské noviny. *Ihned.cz. Univerzita Karlova vzala VŠE primát v ekonomii.* [online]. 2012 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-54661180-univerzita-karlova-vzala-vse-primat-v-ekonomii>.

Japonská komora průmyslu a obchodu. *Japonská komora průmyslu a obchodu* [online]. 2012 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.nihonshokokai.cz/cesky/>.

KAMENÍČEK, Petr. Výuka čínštiny je na vzestupu. *Novinky.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/vase-zpravy/olomoucky-kraj/olomouc/4751-29774-vyuka-cinstiny-je-na-vzestupu.html>.

KIM, Clara. Global Grades: Sweden May Add Mandarin to Primary School Curriculum. *Time* [online]. 2011 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://newsfeed.time.com/2011/07/07/global-grades-sweden-may-add-mandarin-to-primary-school-curriculum/>.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR* [online]. [cit. 07-03-2015]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_cyklopedie_statu/asie/cina/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia* [online]. 2007 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky* [online]. 2001 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>.

Olomoucký kraj. *Strategie, koncepce, výroční zprávy: Dokument školní rok 2013/2018*. [online] 2014[cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/strategie-koncepce-vyrocní-zpravy-cl-281.html>.

WEI, Yu. US schools get more Chinese teachers. *ChinaDaily*[online]. 2013 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://usa.chinadaily.com.cn/epaper/2013-08/01/content_16861541.htm.

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník pro studenty

Příloha 2: Otázky pro ředitele

Příloha 3: Otázky pro Konfuciovu akademii

Příloha 1

Analýza zájmu o výuku čínštiny a japonštiny na gymnáziích

Jsem studentka čínské filologie na Filozofické fakultě Palackého Univerzity v Olomouci. Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce. Děkuji za Váš čas při jeho vyplnění. Je zcela anonymní a zabere Vám max. 10 min.

Otázka č. 1

Pohlaví

- dívka
- chlapec

Otázka č. 2

Na kterém z těchto gymnázií studuješ?

- všeobecně zaměřeném
- přírodovědně zaměřeném
- jazykově zaměřeném
- sportovně zaměřeném
- jazykovém s výukou některých předmětů v cizím jazyce

Otázka č. 3

Jaké cizí jazyky jsou v nabídce tvého gymnázia jako druhý cizí jazyk?

- francouzština
- němčina
- španělština
- ruština
- jiné:

Otázka č. 4

Baví tě studium cizích jazyků?

- ano, velmi
- ano

- spíš ne
- vůbec ne

Otázka č. 5

Jaké cizí jazyky z nabídky své školy sis vybral?

Otázka č. 6

Chybí ti v nabídce školy nějaké jazyky? Pokud ano, napiš jaké.

Otázka č. 7

Učíš se jazyky i mimo školu? (např. v kroužku). Pokud ano, napiš jaké a kolik hodin týdně jejich studiu věnuješ.

Otázka č. 8

Kdo tě nejvíc motivuje při studiu cizího jazyka?

- já sám
- rodiče
- přátele
- učitel

Otázka č. 9

Považuješ japonštinu za důležitý světový jazyk?

- ano
- ne

Otázka č. 10

Uvítal bys výuku japonštiny na tvé škole?

- ano
- ne

Otázka č. 11

Pokud ano, proč by ses chtěl japonštinu učit? (můžete zaškrtnout více, max. 3)

- zajímá mě Japonsko (animé, manga)
- možnost obchodování s Japonskem (např. vlastní business)
- vidina vysokého platu
- vidina jisté, kvalitní práce
- prestiž
- cestování (možnost se v Japonsku dorozumět)
- líbí se mi, jak jazyk zní

Otázka č. 12

Jestliže jsi odpověděl na otázku "Uvítal bys výuku japonštiny na tvé škole" ano, v jaké formě bys uvítal výuku?

- druhý jazyk (místo francouzštiny, němčiny aj.)
- volitelný seminář (známka by se objevila na vysvědčení)
- kurz (známka by se neobjevila na vysvědčení)
- nevím

Otázka č. 13

Uvítal bys výuku čínštiny na tvé škole?

- ano
- ne

Otázka č. 14

Považuješ čínštinu za důležitý světový jazyk?

- ano
- ne

Otázka č. 15

Pokud ano, proč by ses čínštinu chtěl učit? (můžete zaškrtnout více, max. 3)

- zajímá mě Čína (literatura, filmy)
- možnost obchodování s Čínou (např. vlastní business)

- vidina vysokého platu
- vidina jisté, kvalitní práce
- prestiž
- cestování (možnost se v Číně dorozumět)
- líbí se mi, jak jazyk zní

Otázka č. 16

Jestliže jsi odpověděl na otázku "Uvítal bys výuku čínštiny na tvé škole" ano, v jaké formě bys uvítal výuku?

- druhý jazyk (místofrancouzštiny, němčiny aj.)
- volitelný seminář (známka by se objevila na vysvědčení)
- kurz (známka není na vysvědčení, po škole)
- nevím

Otázka č. 17

Měl bys zájem studovat i jiné asijské jazyky? Pokud ano, jaké?

- vietnamština
- korejština
- indonéština
- mongolština
- jiné:

Otázka č. 18

Plánuješ po maturitě studovat na vysoké škole? Pokud ano, jaké zaměření?

- přírodovědné
- humanitní
- sportovní
- právo
- pedagogické
- ekonomie a management
- medicína a farmacie

- jiné:

Otázka č. 19

Ve kterém městě bys chtěl studovat VŠ?

Otázka č. 20

Přemýšlel jsi někdy o studiu cizího jazyka na VŠ? (např. čínská filologie, angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad)

- ano
- ne

Otázka č. 21

Přemýšlel jsi někdy o studiu čínštiny na VŠ?

- ano
- ne

Otázka č. 22

Přemýšlel jsi někdy o studiu japonštiny na VŠ?

- ano
- ne

Otázka č. 23

Jaké povolání chceš v budoucnu vykonávat?

Otázka č. 24

Myslíš, že by ti čínština pomohla v hledání práce?

- ano
- ne

Otázka č. 25

Myslíš, že by ti japonština pomohla v hledání práce?

- ano
- ne

Otázka č. 26

Ve kterých oblastech tvého života by ti mohlo studium čínštiny nebo japonštiny na gymnáziu pomoci?

Příloha 2

Pro ředitele gymnázií, kde se čínština a japonština nevyučuje

1. Je zařazena do Vaší výuky čínština nebo japonština?
2. Pokud ne,měl/a byste zájem o výuku japonštiny na Vašem gymnáziu?
3. Nebo o výuku čínštiny na Vašem gymnáziu?
4. Pokud byste zájem měl/a, jakou formou? Jako druhý jazyk, nepovinný předmět nebo kroužek po škole?
5. Byl by zájem o tyto jazyky ze strany rodičů a studentů? A jakou formu by si výuku představovali?
6. Jaký časový rozsah pro tyto jazyky byste si představoval/a? Nebo jaký časový rozsah můžete ve výuce těmto jazykům poskytnout?
7. Bylo by možné financování nákladů na výuku z Vaší strany?
8. Komu byste dal přednost při výuce těchto dvou jazyků? Dlouhodobý úvazek pro již vystudovaného pedagoga nebo vysokoškolskému magisterskému studentovi s jeho odborným dozorem?
9. Co by bylo Vaší hlavní motivací pro otevření výuky těchto jazyků?
10. Byl byste tak laskavý/á a umožnil studentům třetích ročníků, aby mi vyplnili elektronický dotazník o jejich zájmu a motivaci ke studiu čínského a japonského jazyka? Tento dotazník je anonymní, zabere studentům max.10min. času a jeho výsledky použiji pro svou bakalářskou práci.

Pro ředitele gymnázií, kde se čínština nebo japonština vyučuje

1. Vyučuje se u Vás na gymnáziu pravidelně čínština nebo japonština?
2. Od jakého roku se u Vás čínština/japonština vyučuje?
3. Kolik žáku se výuky účastní?
4. Jaká forma výuky u Vás funguje? Kroužek, druhý jazyk nebo nepovinný předmět?
5. Kolik hodin týdně mají žáci tento předmět? Je to dostačující?
6. Kdo u Vás dané jazyky vyučuje? Aprobovaný učitel, lektor, rodilý mluvčí či VŠ student?
7. Měli byste zájem o magisterské studenty VŠ s odborným dohledem jako vyučující čínštiny a japonštiny na Vašem gymnáziu?
8. Z čeho financujete náklady na výuku těchto jazyků? (Grant, rozpočet školy či studenti sami)?
9. Co Vás k zavedení výuky čínštiny a japonštiny motivovalo?
10. Byl byste tak laskavý/á a umožnil studentům třetích ročníků, aby vyplnili elektronický dotazník o jejich zájmu a motivaci ke studiu čínského a japonského jazyka? Tento dotazník je anonymní, zabere studentům max.10min. času a jeho výsledky použiji pro svou bakalářskou práci.

Příloha 3

Dovoluji si Vás touto cestou požádat o odpovědi na otázky:

1. Na kterých gymnáziích Vaše akademie vyučuje pravidelně čínštinu nebo japonštinu?
2. Od jakého roku čínštinu/japonštinu vyučujete?
3. Kolik žáků se výuky účastní?
4. Jaká forma výuky to je? Kroužek, druhý jazyk nebo nepovinný předmět?
5. Kolik hodin týdně mají žáci tento předmět? Je to dostačující?
6. Kdo dané jazyky vyučuje? Aprobovaný učitel, lektor, rodilý mluvčí či VŠ student?
7. Financujete náklady na výuku z vlastního rozpočtu nebo to financuje škola?
8. Co Vás k zavedení výuky čínštiny a japonštiny motivovalo?
9. Z jakých materiálů čerpáte? Z anglicko-čínských učebnic?